Súd:	Okresný súd Humenné
Spisová značka:	13C/6/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8323200365
Dátum vydania rozhodnutia:	08. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Lucia Lacová
ECLI:	ECLI:SK:OSHE:2024:8323200365.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou: JUDr. Lucia Lacová, v spore žalobcov: 1/ A. A. B., narodená XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXXX/XX, XXX XX E.; 2/ B. F., narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom G. D. XXXX/XX, XXX XX E.; 3/ H. F., narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom I. D. XXXX/XX, XXX XX E., žalobcovia 1/, 2/, 3/ právne zastúpení advokátom zapísaným v zozname SAK pod č. 3605: JUDr. Marián Bacák, so sídlom Komenského č. 2663/13, 069 01 Snina, IČO: 37 940 864, proti žalovaným: 1/ H. D., narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX J. D. XX; 2/ K. G., narodená XX.XX.XXXX, trvale bytom X. A. D. XXXX/X, XXX XX E.; 3/ KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefánikova č. 17, 811 05 Bratislava, IČO: 31 595 545, žalovaný 3/ právne zastúpený advokátom zapísaným v zozname SAK pod č. 5625: JUDr. Felix Neupauer, so sídlom Dvořákovo nábrežie č. 8/A, 811 02 Bratislava, IČO: 37 928 422, v konaní o ochranu osobnosti, takto

r o z h o d o l :

I. Súd konanie v časti o zaplatenie sumy 2.983,50 Eur z a s t a v u j e.

Ia. V tejto časti konania sú žalobcovia 1/, 2/, 3/ povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému 3/ náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o samotnej výške trov bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením súdneho úradníka.

Ib. V tejto časti konania súd žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

II. Žalovaný 1/, 2/, 3/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobkyni 1/ sumu vo výške 15.000,00 Eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že splnením povinnosti podľa tohto rozsudku jedným zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia ďalším zo žalovaných.

III. Žalovaný 1/, 2/, 3/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi 2/ sumu vo výške 20.000,00 Eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že splnením povinnosti podľa tohto rozsudku jedným zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia ďalším zo žalovaných.

IV. Žalovaný 1/, 2/, 3/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi 3/ sumu vo výške 15.000,00 Eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že splnením povinnosti podľa tohto rozsudku jedným zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia ďalším zo žalovaných.

V. Súd žalobu v prevyšujúcej časti zamieta.

VI. V tejto časti konania súd žalobcom 1/, 2/, 3/ priznáva nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalovaným 1/, 2/, 3/ v rozsahu 100% z prisúdenej sumy s tým, že o samotnej výške trov bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením súdneho úradníka.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa 01.02.2023 bola Okresnému súdu Humenné doručená žaloba, ktorou sa žalobcovia 1/, 2/, 3/ domáhali vydania rozhodnutia tak, aby súd zaviazal žalovaných 1/, 2/, 3/ zaplatiť každému zo žalobcov sumu 23.000,00 Eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že splnením povinnosti jedným zo žalovaných zanikne uložená povinnosť v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia ďalším žalovaným. Zároveň si žalobcovia 1/, 2/, 3/ uplatnili nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Podanú žalobu odôvodnili nasledovne tým, že žalovaný 1/ dňa XX.XX.XXXX viedol motorové vozidlo Toyota Yaris EČV: E. bez toho, aby bol držiteľom príslušného vodičského oprávnenia, ktorého vedeniu sa a situácii v cestnej premávke sa náležite nevenoval, a pri cúvaní na ceste pred obytným blokom na J. G. D. XXXX/XX I. E. zadnou časťou vozidla narazil do chodkyne A. F. nar. XX.XX.XXXX, ktorá spadla na vozovku, v dôsledku čoho utrpela zranenia hlavy ako aj ďalšie poranenia, ktorým XX.XX.XXXX podľahla, čím ako vodič porušil ustanovenie § 4 ods. 1 písm. c), ods. 2 písm. a), § 22 ods. 2 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov. Lustráciou vozidla v evidenčnej karte bolo zistené, že majiteľka osobného motorového vozidla Toyota Yaris EČV: E. je žalovaná 2/. Žalovaný 3/ bol na základe verejne dostupných informácii Slovenskej kancelárie poisťovateľov v uvedenom čase zmluvným poistiteľom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla Toyota Yaris EČV: E., ktorým bola nehoda spôsobená. Pri dopravnej nehode zahynula A. F. nar. XX.XX.XXXX, manželka žalobcu 2/ a matka žalobkyne 1/ a žalobcu 3/, a jej smrťou bola spôsobená trvalá a neodstrániteľná ujma rodiny. Na smrť, a najmä na nečakanú smrť, milovanej blízkej osoby ľudská osobnosť nikdy nie je dostatočne pripravená a psyché človeka má určité limity a hranice únosnosti, rovnako ako je zrejmé, že človeku chýba aj fyzická prítomnosť osoby, s ktorou žil po boku niekoľko desaťročí. Vo vzťahu ku všetkým žalobcom už ich pôvodná rodina nebude nikdy taká, aká bola predtým. Žalobkyňa 1/ mala s nebohou mamou veľmi dobrý vzťah, dobre si rozumeli, od malička sa o ňu a brata - žalobca 3/ - starala a bola veľmi obľúbená v rámci rodiny, pomáhala a dala by aj to posledné, ak by bolo treba. Bola príjemná, milá, starostlivá a so žalobcami trávili spoločne mnoho času a navštevovali sa, veľmi dobre sa s ňou komunikovalo, žalobkyňa 1/ s ňou riešila aj problémy v práci a s jej smrťou sa dodnes nevie vyrovnať, veľmi jej chýba, s ňou odišiel aj kúsok z nej. Žalobca 2/ ako manžel nebohej uviedol, že zabezpečovala celý chod ich spoločnej domácnosti počas celého života od kedy boli manželia. Teda sa starala úplne o všetko, varila, prala, upratovala atď., venovala sa deťom a vychovávala ich. S manželkou sa rozprávali o všetkom, veľmi si rozumeli, vedela mu poradiť v mnohých veciach, nevie si život bez nej predstaviť. Teraz sa nachádza v dome opatrovateľskej starostlivosti, keďže sa o seba nevie postarať, a kde za ním chodia veľmi často deti, ktoré mu prispievajú aj na úhradu platieb v dome opatrovateľskej starostlivosti. Spoločne prekonávajú toto ťažké obdobie bez milovanej manželky a matky. Ich život sa už nikdy nevráti do zabehnutých koľají, keď sa mohol spoliehať na podporu a oporu svojej manželky, a po celý zvyšok života bude niesť v sebe pocit jej predčasnej straty a absencie pri určitých životných situáciách. Žalobca 3/ mal s nebohou mamou veľmi dobrý vzťah, dobre si rozumeli. Smrť mamy spôsobila vážny zásah do ich súkromného a rodinného života. Smrťou mamy stratil sociálne, morálne ako aj citové puto vytvorené medzi nimi. Veľmi ťažko nesie skutočnosť, že už tu nie je, a nemá sa na koho obrátiť o radu či pomoc.

Nečakaným úmrtím manželky a mamy žalobcov došlo k závažnému zásahu do práva na ochranu osobnosti, ktoré spôsobuje ťažké psychické rozpoloženie, a v prípade tejto fungujúcej rodiny má za následok dlhotrvajúcu nemožnosť vyrovnať sa so stratou blízkeho človeka napriek plynutiu času a následok tohto zásahu je nezvratný. Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter. V prípade smrti manželky a mamy ide o mimoriadne citlivý zásah do emocionálnej sféry žalobcov, ktoré spolu s ňou tvorili plnohodnotnú fungujúcu rodinu. Smrť ako absolútna a nenahraditeľná strata predstavuje sama o sebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom spôsobuje ťažké psychické rozpoloženie. Protiprávnym konaním žalovaného 1/ bolo zasiahnuté do súkromia žalobcov 1/ až 3/. Následky protiprávneho konania žalovaného 1/ nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou, keďže žiadna forma morálneho zadosťučinenia by nepostačovala k tomu, aby bola primerane vyvážená a zmiernená nemajetková ujma na osobnostiach žalobcov, čo vyplýva z okolností prípadu a vysokej intenzity nepriaznivého následku konania žalovaného 1/, ktorý je zásadne nereparovateľný. Žalobcovia svoje nároky konkrétne odôvodňujú skutočnosťou, že pri dopravnej nehode, ktorú zapríčinil žalovaný 1/ osobným motorovým vozidlom Toyota Yaris EČV: E., ktorého majiteľkou je žalovaná 2/, v príčinnej súvislosti zomrela A. F. nar. XX.XX.XXXX, manželka žalobcu 2/ a matka žalobkyne v 1/ a žalobcu 3/, čím došlo k intenzívnemu zásahu do osobnostných práv

žalobcov, t. j. práva na súkromie a rodinný život. Žalobcovia tiež poukázali na skutočnosť, že žalovaný 1/ bol za svoje protiprávne konanie zatiaľ neprávoplatne uznaný vinným v trestnom konaní na Okresnom súde Humenné vedenom pod sp. zn. 1T/98/2022, kde bol za tento skutok uznaný vinným, pretože z nedbanlivosti spôsobil smrť, čím spáchal prečin usmrtenia závažnejším spôsobom podľa § 149 ods. 1 ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Aj keď pri požičaní vozidla zostáva naďalej zodpovedný za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla prevádzateľ (§ 427 OZ), nie je vylúčené, aby poškodený úspešne uplatnil nárok na náhradu škody priamo voči vodičovi (§ 420 OZ), ktorý si auto požičal a spôsobil škodu v dôsledku porušenia konkrétnej právnej povinnosti (R 3/1984, s. 25 ods. 4). Poškodený môže nárok na náhradu škody uplatniť súčasne proti prevádzateľovi i vodičovi dopravného prostriedku. Ide o prípad pasívnej solidarity, konkrétne o spoločnú a nerozdielnu zodpovednosť za tú istú škodu podľa § 438 OZ, preto žalobcovia z opatrnosti uplatňujú nároky z protiprávneho konania, ktorým bolo zasiahnuté do súkromia žalobcov 1/ až 3/ a bola im spôsobená nemajetková ujma na osobnostiach aj voči žalovanému 1/. Čo sa týka zodpovednosti žalovaného 1/ a 2/ za nemajetkovú ujmu, ktorú si žalobcovia v tomto spore uplatňujú, základ ich nároku vychádza z právnej úpravy práva na ochranu osobnosti. Ustálená judikatúra súdov SR sa zhoduje v tom, že vodič motorového vozidla, resp. jeho prevádzkovateľ, ktorý spôsobil hoci z nedbanlivosti dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k úmrtiu fyzickej osoby, zodpovedá za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti blízkych osôb. Konkrétne ide v takýchto prípadoch o zásah do práva na ich súkromný a rodinný život, ktorý bol smrťou blízkeho príbuzného trvalo narušený poukazujúc na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 1Cdo 77/2009, 4Cdo168/2009, 2Cdo 194/2011 a 3Cdo/18/2016. Súčasťou práva na ochranu súkromia chráneného ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka obsahuje prostriedky ochrany osobnostných práv. Ich použitie nie je viazané na podmienku zavinenia pôvodcu zásahu, pretože ide o prípad objektívnej zodpovednosti. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov, a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Podľa ods. 2 pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere závažným zásahom znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podľa ods. 3 výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Žalovaný 1/ spôsobením dopravnej nehody pri prevádzke motorového vozidla Toyota Yaris EČV: E., ktorého majiteľka je žalovaná 2/, hrubým a nenapraviteľným spôsobom zásadne zasiahol do súkromného života žalobcov, čím porušil ustanovenia § 11 OZ, podľa ktorého má každý právo na ochranu svojho súkromia. Predčasná a tragická smrť manželky a matky žalobcov bola jednoznačne takým zásadným zásahom do práv žalobcov na ochranu ich súkromia, že v danom prípade je namieste nárok žalobcov na nahradenie nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka s ohľadom na nezvratnosť následkov nehody, ako aj na pochopiteľne traumatické zážitky žalobcov bezprostredne po nehode a úmrtia A. F. nar. XX.XX.XXXX.

Pasívnu legitimáciu a svoj nárok voči žalovanému 3/ žalobcovia odôvodňujú tak, že táto jeho povinnosť je daná § 823 Občianskeho zákonníka v spojení s § 15, § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, pretože žalovaný 3/ je poistiteľ, ktorý má povinnosť vzniknutú škodu (ujmu) nahradiť, keďže bol zmluvným poistiteľom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla Toyota Yaris EČV: E., ktorým bola nehoda spôsobená. Právny vzťah medzi žalobcami a žalovaným 3/ je potrebné posúdiť podľa § 2 písm. g/, § 4 ods. 2 a § 15 ods. 1 zákona o PZP. Pri rozhodovaní je tiež potrebné vychádzať z rozsudku Súdneho dvora EÚ z 24. 10. 2013 sp. zn. C-22/12 z bodov 47 až 56 odôvodnenia, ktorého sú podstatné a majú zásadný význam aj pre rozhodnutie v tejto veci. Výrok rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, ktorý sa týka výkladu smerníc o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami sa majú vykladať v tom zmysle, že poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Žalobcovia ďalej poukázali aj na odôvodnenie uznesenia Ústavného súdu SR zo 16.12.2015 sp. zn. III.ÚS 646/2015, ktorý v uviedol, že sa dôsledne oboznámil s obsahom rozsudku Súdneho dvora

EÚ sp. zn. C- 22/12, z ktorého vyvodil, že vnútroštátne právo prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V Slovenskej republike je povinné zmluvné poistenie upravené v zák. č. 381/2001 Z. z. S ohľadom na závery Súdneho dvora EÚ a Ústavného súdu SR je nespochybniteľné, že nárok žalobcov je priamo uplatniteľný aj voči žalovanému 3/. Žalobcovia v ďalšom poukázali na ustanovenia čl. 1 až 18 CSP, na rozhodnutia Ústavného súdu SR - uznesenie III. ÚS 646/2015 zo dňa 16.12.2015, uznesenie zo dňa 17.08.2016 č. k. I.ÚS 474/2016-17, uznesenie zo dňa 11.10.2016, č. k. III. ÚS 666/2016-36. K týmto právnym názorom Ústavného súdu SR sa hlási aj recentná judikatúra Najvyššieho súdu SR, príkladom rozsudok Najvyššieho súdu SR Z 31.7.2017 sp. zn. 6MCdo/1/2016. Opierajúc sa o citované rozhodnutia Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR a o princíp právnej istoty je pasívna legitimácia žalovaného 3/ vo veci náhrady nemajetkovej ujmy odôvodnená extenzívnym a eurokonformným výkladom ust. § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov. Úlohou vnútroštátnych súdov členských štátov EÚ je aj ich povinnosť vykladať vnútroštátne právo v čo najväčšej možnej miere v zmysle znenia a účelu príslušných smerníc, tak aby bol dosiahnutý výsledok, ku ktorému smernica smeruje. Povinnosť eurokonformného výkladu vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov EÚ vyplýva aj z čl. 4 ods. 3 zmluvy o EÚ, ktorá zakotvuje tzv. zásadu lojálnej spolupráce EÚ a jej členských štátov. Keďže zákon č. 381/2001 Z. z. je výsledkom implementácie smernice 2009/103/EHS, je potrebné pri výklade jeho ustanovení prihliadať na znenie a účel smernice. Žalobcovia zastávajú názor, že ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP je potrebné vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje aj nároky pozostalých za náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ a pozostalí môžu tieto nároky podľa § 15 ods. 1 zákona o PZP uplatniť priamo proti poistiteľovi rovnako, ako všetky ostatné nároky na náhradu škody.
Právny názor najvyšších súdnych autorít v ich rozhodovacej činnosti v otázke uplatnení základu nárokov žalobcov sa ustálil smerom k názoru, že pri uplatnení základu nárokov zo strany žalobcov 1/ až 3/ voči žalovaným 1/ až 3/ nejde o solidárnu zodpovednosť žalovaných 1/ až 3/, ale o ich spoločnú zodpovednosť, to znamená, že splnením povinnosti jedným zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plniť u ďalších zo žalovaných. Po ustálení otázky pasívnej legitimácie žalovaných a základu uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovia k výške náhrady nemajetkovej ujmy uvádzajú, že jediným kritériom, podľa ktorého má súd posúdiť a priznať náhradu nemajetkovej ujmy, je závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti. Smrť spôsobuje následné pretrhnutie väzieb vo vnútri rodiny v dôsledku straty jej člena. Takýto zásah je u každej fyzickej osoby individuálny, a je preto potrebné citlivo a individuálne posudzovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Posudzovanie výšky nemajetkovej ujmy nemožno v žiadnom prípade znevažovať tým spôsobom, aby bola vnímaná ako „cena ľudského života“. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy nie je kompenzovať fyzickú absenciu zomrelého, ale pokúsiť sa nahradiť pozostalým nemateriálnu ujmu, prejavujúcu sa v ich konkrétnych subjektívnych pocitoch, s poukazom na ustálenú súdnu prax však nie je možnosť voľnej úvahy súdu neobmedzená, ale aj tu je potrebné rešpektovať princíp legitímneho očakávania, a to nielen na strane poškodených. Žalobcovia poukázali na obdobné rozhodnutia, a to rozsudok NS SR 3Cdo/18/2016 zo dňa 22.06.2016 v spojitosti s rozsudkom (z 14.04.2015) a uznesením (18.10.2017) Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/60/2014 a rozsudkom Okresného súdu Humenné pod sp. zn. 15C/27/2011 zo dňa 17.05.2019, kde súd stanovil v obdobnom prípade výšku náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom 1/ až 3/ na 23.000,00 Eur u každého žalobcu aj s prihliadnutím na zaužívanú súdnu prax.

2. Žalovaný 1/ sa k podanej žalobe a jej prílohám, ktoré mu boli doručené dňa 25.05.2023 zverejnením na úradnej tabuli tunajšieho súdu a na webovej stráne tunajšieho súdu od 10.05.2023 do 25.05.2023 spolu s poučením súdu podľa Civilného sporového poriadku a s Uznesením súdu s výzvou na vyjadrenie zo dňa 13.03.2023, doposiaľ nevyjadril.

3. Žalovaná 2/ sa k podanej žalobe a prílohám, ktoré jej boli doručené dňa 17.03.2023 vyjadrila v písomnom vyjadrení zo dňa 03.04.2023 tak, že je majiteľkou osobného motorového vozidla Toyota Yaris EVČ: E.. Toto motorové vozidlo je riadne poistené, má platné STK a platnú emisnú skúšku. Po technickej aj legislatívnej stránke je prevádzky schopné. Svoje osobné motorové vozidlo požičiava iba synovi alebo manželovi, nikdy nie cudzím osobám, a obidvaja majú oprávnenie na jazdenie motorovým vozidlom. Osobné motorové vozidlo Toyota Yaris EVČ: E. nikdy nebolo z jej strany zverené, zapožičané H. D., žalovanému 1/, nikdy mu nebolo dovolené jazdiť jej osobným motorovým vozidlom. Osobné motorové vozidlo Toyota Yaris EVČ: E. bolo po incidente, ktorý je uvedený v žalobe, zadržané políciou

a bolo podrobené expertnej skúške. Pri preberaní motorového vozidla späť od polície jej ako majiteľke osobného motorového vozidla, bolo políciou oznámené, že na motorovom vozidle sa nenašli žiadne stopy po tom, že by bolo účastníkom dopravnej nehody, a že by ním bol zrazený človek, na motorovom vozidle sa nič nenašlo a môžu jej ho vrátiť. Nebola účastníčkou údajnej dopravnej nehody, vôbec nebola účastníčkou v trestnom konaní voči žalovanému 1/ a ani nevie, aké sú výsledky konania, pretože sa o tom dozvedela až zo žaloby. Má zato, že v danej veci nebolo právoplatne rozhodnuté o trestnom čine a žalobu považuje za predčasnú a hlavne nedôvodnú voči jej osobe, keďže sa osobne nedopustila porušenia žiadnej právnej povinnosti, teda ani trestného činu, ani priestupku, osobne nebola účastníčkou údajnej dopravnej nehody, a preto nemôže niesť zodpovednosť ako fyzická súkromná osoba za škodu, ktorá mala žalobcom vzniknúť, teda z týchto dôvodov navrhla, aby súd žalobu zamietol v celom rozsahu voči nej ako žalovanej 2/.

4. Žalovaný 3/ sa k podanej žalobe a prílohám, ktoré mu boli doručené dňa 13.03.2023 vyjadril v písomnom vyjadrení zo dňa 28.03.2023 tak, že nepopiera tvrdené rodinné vzťahy žalobcov s nebohou, avšak uplatnenú výšku nepovažuje za primeranú a zodpovedajúcu zásadám proporcionality, a to najmä s poukazom na primárne satisfakčnú funkciu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Taktiež je pri rozhodovaní potrebné zohľadňovať všetky okolnosti ako na strane vinníka, ktorým žalovaný 3/ nie je, je len poisťovateľom v zmysle ZoPZP, tak aj na strane poškodenej (ak existujú). Z tohto dôvodu žalovaný 3/ navrhuje v konaní pripojiť trestný/vyšetrovací spis Okresného súdu Humenné, sp. zn. 1T/98/2022, pričom z tohto navrhuje oboznámiť závery znaleckých posudkov z odboru lekárstva na preukázanie zdravotného stavu nebohej v čase pred Dopravnou nehodou, a z odboru cestnej dopravy, za účelom preukázania (ne)existencie skutkových okolností aj na strane nebohej, majúcich podiel, či spôsobilých, zabrániť dopravnej nehode. Taktiež je potrebné zohľadniť aj vek nebohej (76 rokov) v čase dopravnej nehody, rôznorodosť vzťahov žalobcov k nej, v kontexte požadovanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. S ohľadom na tieto skutočnosti navrhol, aby súd vo veci po vykonanom dokazovaní rozhodol podľa zisteného stavu v zmysle zásad primeranosti a proporcioanlity.

5. V konaní sa osobitnými podaniami vyjadrili aj samotní žalobcovia. Žalobkyňa 1/ v podaní zo dňa 16.06.2023 (čl. 75) uviedla, že je dcérou nebohej A. F. a od toho strašného okamihu, kedy sa dozvedela, že jej mamu zrazilo auto, pociťuje trvalú a neodstrániteľnú ujmu. Keď sa to stalo, mamu najskôr odviezla záchranka do Nemocnice s poliklinikou v E. a na druhý deň pre vážnosť zdravotného stavu ju už vrtuľníkom previezli na operáciu do Košíc, kde ju ihneď operovali, trápila sa po nehode a približne tri mesiace bola v bdelej kóme, bojovala o život a oni s ňou. Všetko to popisuje vyhotovený znalecký posudok v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Humenné sp. zn. 1T/98/2022, v ktorom už bol aj vyhlásený rozsudok a vinník nehody odsúdený. Začal sa kolotoč návštev za mamou, nekonečné stresy a strach o jej život, k tomu aj každodenná starostlivosť o otca, o ktorého sa až do tej nehody starala mama. Okrem tejto starostlivosti pribudlo platenie všetkých účtov, nákupov, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti, oblečenia, liekov, zdravotníckych pomôcok, vybavenie zdravotníckeho zariadenia pre mamu, atď. Bohužiaľ mama aj tak zomrela, presne XX.XX.XXXX na narodeniny žalobkyne 1/. Niesla to veľmi ťažko a zle a nesie až dodnes. Úplne sa jej zmenil život, nastal v ňom zlom a prázdno po jej mame. V noci málo spí, často plače, s nebohou mamou mala veľmi dobrý vzťah, rozumeli si. Ona bola veľmi obľúbená v rámci celej rodiny. Vždy jej a bratovi pomáhala a dala by im aj to posledné, ak by bolo treba. Pomáhala pri starostlivosti o jej syna, trávili spoločne dosť času a navštevovali sa. Vedeli sa porozprávať aj o problémoch v práci, či doma, pretože sa s ňou veľmi dobre komunikovalo. So smrťou mamy sa dodnes nevie vyrovnať, nepredstaviteľne jej chýba fyzická prítomnosť osoby, s ktorou žila po boku v duševnej harmónii. Ich pôvodná rodina nebude už nikdy taká, aká bola predtým, pretože ich otec B. F. po tom, ako sa dozvedel o nehode mamy, utrpel vážnu mozgovú príhodu a ostal pripútaný na invalidný vozík, potrebuje 24-hodinovú opateru, keďže má 5. stupeň odkázanosti a je imobilný, t. č. sa nachádza v Dome G. E. I. E., lebo sa nedokážu o neho s bratom primerane postarať, keďže obaja sú zamestnaní. Je to veľmi ťažké a nesie to psychicky zle. Keby žila mama, nič také by sa nestalo, priala by si všetko vrátiť tak, ako bolo, ale to sa už nedá, jej život už vyhasol. H. D. – človek, ktorý toto všetko trápenie v ich rodine spôsobil, sa zachoval veľmi zle. Nielenže mame neposkytol, ani neprivolal zdravotnú pomoc, ale z miesta nehody zbabelo ušiel. Na začiatku s vyšetrovateľom vôbec nespolupracoval a zatajoval sa, o čom svedčí vyhlásenie pátrania po jeho osobe. Nehovoriac o tom, že sa ospravedlnil až po roku od spáchania tohto hrozného trestného činu na hlavnom pojednávaní, čo považuje za účelové a vypočítavé. K vyjadreniu doložila Zmluvu o podmienkach poskytovania zdravotnej starostlivosti v Dome ošetrovateľskej starostlivosti zo dňa 15.06.2022.

Žalobca 2/ v podaní zo dňa 15.06.2023 (čl. 50) uviedol, že je manželom nebohej A. F.. Po nehode, ktorá sa stala XX.XX.XXXX, sa jeho život veľmi zmenil, obrátil naruby. Jeho manželka bola prevezená do NsP v E., potom ju vrtuľník odviezol na operáciu do Košíc, a následne bola tri dlhé mesiace v bdelej kóme hospitalizovaná najprv v nemocnici v E. a potom v Ošetrovateľskom centre v Humennom, kde XX.XX.XXXX zomrela na následky havárie. Nebohá manželka sa o neho starala, zabezpečovala celý chod domácnosti, varila, upratovala, prala. Vychovali spolu dve deti, starostlivosť a domácnosť bola v podstate na nej. Pomáhala pri starostlivosti a výchove aj trom vnúčatám. Veľmi si rozumeli, často sa rozprávali a radili, život bez nej je veľmi ťažký. Toho času sa nachádza v Dome G. E. I. E., kde ho museli umiestniť, pretože po nehode manželky utrpel vážnu mozgovú príhodu a ostal pripútaný na invalidný vozík, už sa o neho nedokázali postarať, keďže potrebuje 24- hodinovú opateru. Má 5. stupeň odkázanosti a deti sú zamestnané, no často ho navštevujú, prispievajú aj na úhradu platieb v tomto zariadení, kupujú oblečenie a jedlo, teda sa snažia mu aspoň trocha spríjemniť toto ťažké obdobie po smrti jeho milovanej manželky. Život bez nej už nikdy nebude taký, ako bol predtým, keď bývali spolu v ich byte a veľmi by si prial vrátiť sa naspäť domov.
Žalobca 3/ v podaní zo dňa 16.06.2023 (čl. 74) uviedol, že je synom nebohej A. F., s ktorou mal veľmi pekný vzťah, často navštevoval oboch rodičov. Smrť mamy spôsobila vážny zásah do jeho súkromného, aj rodinného života, stratil silné citové puto, ktoré bolo medzi nimi vytvorené. Ich rodina nebude nikdy taká, aká bola predtým a s jej smrťou sa dodnes nevie vyrovnať, pretože stratil sociálne, morálne a aj citové puto. Veľmi ťažko nesie skutočnosť, že už tu nie je a nemá sa na koho obrátiť o radu či pomoc. Ďalšou vecou je to, že ich otec zostal po tomto nešťastí v byte sám. Predtým sa o neho starala mama, kým mu nevybavili opatrovateľku a spolu so sestrou sa o neho celý deň starali. Po mozgovej príhode ho museli umiestniť do Domova G. E. I. E.. Často a pravidelne ho tam navštevujú, nosia mu jedlo, noviny, oblečenie, aby sa aspoň trochu zmiernila jeho bolesť nad stratou manželky, aj bývania vo svojom byte. Avšak otec sa stále pýta domov, chce sa vrátiť naspäť, čo ho tiež veľmi trápi a často je z tejto situácie nešťastný. Keď príde do ich prázdneho bytu, cíti sa veľmi zle, pretože mama mu už neotvorí dvere a nepozve ho dnu. Najviac ho mrzí, že obvinený H. D. utiekol z miesta, kde sa to stalo a neposkytol mame ani prvú pomoc. Takéto správanie človeka, ktorý im v jednej sekunde doslova zničil život, je nepochopiteľné.

6. Žalobcovia prostredníctvom právneho zástupcu v replike zo dňa 15.06.2023 (čl. 66 a nasl.) a zo dňa 20.06.2023 (čl. 81 a nasl.) uviedli, že prvostupňovým rozsudkom Okresného súdu Humenné nenapadnutým opravnými prostriedkami sp. zn. 1T/98/2022 zo dňa 11.05.2023 bol žalovaný 1/ H. D., nar. XX.XX.XXXX, J. XX, XXX XX J., uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona. Teda je nepochybné, že pri dopravnej nehode, ktorú zapríčinil žalovaný 1/ osobným motorovým vozidlom Toyota Yaris EČV: E., ktorého majiteľkou je žalovaná 2/, v príčinnej súvislosti zomrela A. F. nar. XX.XX.XXXX, manželka žalobcu 2/ a matka žalobkyne 1/ a žalobcu 3/. Zodpovednosť z prevádzky dopravného prostriedku patrí medzi osobitné prípady zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou. Je založená na princípe objektívnej zodpovednosti (zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie) s možnosťou liberácie prevádzateľa. Prevádzateľ sa nezbaví zodpovednosti ani v prípade, že zverí alebo zapožičia dopravný prostriedok inému (R 70/1969) (Ro NS ČR z 28.02.2007, sp. zn. 25Cdo 2053/2005). Právnická alebo fyzická osoba, ktorá zverila či požičia fyzickej osobe motorové vozidlo, zostáva prevádzateľom tohto motorového vozidla v zásade zodpovedným za škodu vyvolanú osobitnou povahou jeho prevádzky (R 70/1969). Právna úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú v súvislosti s prevádzkou dopravnými prostriedkami, je zodpovednosťou založenou na tom, že ako podmienka zodpovednosti sa nepredpokladá porušenie právnej povinnosti, ak škoda je vyvolaná osobitnou povahou prevádzky týchto zariadení. Ide o zodpovednosť objektívnu, keď sa zodpovedná osoba nemôže zbaviť zodpovednosti tým, že preukáže nedostatok zavinenia, jej zodpovednosť je vylúčená len pri splnení liberačných dôvodov (§ 428 OZ); zákon tým poskytuje zvýšenú ochranu poškodenému a reflektuje skutočnosť, že dopravné prostriedky predstavujú viac či menej zložité technické zariadenia, s čím sú spojené zvýšené nároky na ich ovládanie, pohybujú sa spravidla vyššou rýchlosťou a vykazujú preto zvýšené riziko vzniku škôd pre prepravované osoby či pre okolie. Objektívna zodpovednosť sa spája práve s týmito prejavmi typickými pre prevádzku zariadení, najmä s jeho pôsobením na okolie alebo dovnútra spôsobom, ktorý je výsledkom vlastností dopravného prostriedku, schopného premiestňovať sa z miesta na miesto a prepravovať pritom osoby alebo veci. Zodpovednosť je potom vztiahnutá nie k osobe, ktorá prostriedok bezprostredne pri vzniku škody ovláda (riadi), ale k prevádzkovateľovi, ktorým je mienená osoba, ktorá prostriedok buď vlastní alebo má k nemu také práva a oprávnenia, umožňujúce jej s ním disponovať. Vo všeobecnosti sa za prevádzkovateľa na účely § 427 OZ považuje

subjekt, ktorý má právnu alebo faktickú možnosť disponovať daným dopravným prostriedkom. Spravidla je ním predovšetkým vlastník vozidla. V uvedenom trestnom konaní ničím nepreukázané a dôkazmi nepotvrdené účelové tvrdenia žalovanej 2/, že osobné motorové vozidlo Toyota Yaris EVČ: E. nikdy nebolo z jej strany zverené, zapožičané H. D., žalovanému 1/, a nikdy mu nebolo dovolené jazdiť týmto osobným motorovým vozidlom, ešte nevylučuje jej zodpovednosť ako prevádzkovateľa, pretože tá je podmienená alternatívne buď právnym panstvom nad motorovým vozidlom alebo faktickou možnosťou ním disponovať podľa § 2 písm. j) v spojitosti s § 3 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (uznesenie Ústavného súdu SR zo 16.10.2018, sp. zn. III. ÚS 395/2018). Je treba dôsledne aplikovať ust. § 2 písm. j) zák. č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého prevádzkovateľom motorového vozidla je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má právnu alebo faktickú možnosť disponovať s motorovým vozidlom a § 3 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu má pri tuzemskom motorovom vozidle ten, kto je ako držiteľ motorového vozidla zapísaný v dokladoch vozidla alebo ten, kto je v dokladoch vozidla zapísaný ako osoba, na ktorú sa držba motorového vozidla previedla, v ostatných prípadoch ten, kto je vlastníkom motorového vozidla alebo jeho prevádzkovateľom. Dokazovanie v trestnom konaní jednoznačne preukázalo, že žalovaná 2/ je zapísaná v evidencii motorových vozidiel ako vlastník a držiteľ, teda v čase nehody mala nepochybne ona právnu moc nad vozidlom, a tak spĺňa i status prevádzkovateľa, ako definuje § 2 písm. j) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Obranu žalovanej 2/ tak nepovažujú za relevantnú pre posúdenie žaloby a pasívnej legitimácie žalobkyne 2/, a sú zrejme vedené jej snahou vyhnúť sa plneniu zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla resp. uplatnenej nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. OZ spôsobenej, keďže pojem škoda s poukázaním na judikatúru najvyšších súdnych autorít v žalobe je treba vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým po blízkej osobe usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúcich v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život.

Žalobcovia 1/ až 3/ si uplatnili svoje nároky tretích osôb za stratu blízkej osoby v režime ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl., vrátane § 13 OZ, a nie nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 444 OZ. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach treba dôsledne rozlišovať a pri ich posudzovaní mať na zreteli nielen odlišnosť vzťahov, z ktorých sú vyvodzované, ale tiež právnej úpravy, ktorá sa na ne vzťahuje. Nemožno preto uplatnený nárok posudzovať v režime zodpovednosti za škodu, o čo sa zrejme snaží žalovaný 3/ keď uvádza, že je potrebné zohľadňovať všetky okolnosti ako na strane vinníka (ktorým žalovaný 3/ nie je, je len poisťovateľom v zmysle Zákona o PZP), tak aj na strane poškodenej (ak existujú) a navrhol oboznámiť závery znaleckých posudkov z odboru lekárstva na preukázanie zdravotného stavu nebohej v čase pred dopravnou nehodou, a z odboru cestnej dopravy, za účelom preukázania (ne) existencie skutkových okolností aj na strane nebohej, majúcich podiel, či spôsobilých, zabrániť dopravnej nehode, a tiež zohľadniť aj vek nebohej, pričom uvádza ešte aj nesprávny vek nebohej. Príčinnú súvislosť medzi konaním škodcu a vzniknutou ujmou nemožno vyvodiť zo skutočnosti, ktorá je už sama následkom, za ktorý škodca zodpovedá z iného právneho dôvodu. Tak je tomu napr. vtedy, ak niekto utrpel ujmu v dôsledku reakcie (šoku) na správu o smrteľnom úraze inej osoby, ktorý škodca spôsobil a za ktorý zodpovedá. Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. V ďalšom poukázal na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 288/2017 z 05.12.2017, a na rozsudok NS SR 3Cdo/18/2016 z 22.06.2016 v spojitosti s rozsudkom zo 14.04.2015 a uznesením z 18.10.2017 Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/60/2014 a rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 15C/27/2011 z 17.05.2019, ako aj na ďalšie obdobné rozhodnutia slovenských súdov. Princíp proporcionality sa inak javí v režime náhrady škody a inak ochrany osobnosti, kde zásahy do osobnosti netreba porovnávať s „tabuľkovými“ prehľadmi a sudcovské rozhodovanie zahrňujúce v sebe princíp proporcionality nie je limitované právnym predpisom. V prípadoch porušenia osobnostných práv súdna prax nepociťuje pri rozhodovaní obmedzenia čo sa týka limitácie. Zavineným usmrtením matky a manželky žalobcov došlo nepochybne k najzávažnejšiemu bez možnosti eliminácie a najintenzívnejšiemu zásahu do práva na ochranu súkromia žalobcov, ktoré v sebe tiež zahrňuje právo na rodinný život a podľa judikatúry najvyšších súdnych autorít jednoznačne zahrňuje tiež právo fyzických osôb vytvoriť a udržovať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, hlavne v oblasti citovej. Výška uplatnenej

satisfakčnej náhrady žalobcami 1/ až 3/ preto z pohľadu kritérií zavinenia, závažnosti a intenzívnosti a eliminácie či vyváženia následkov zásahu do práva na ochranu súkromia a porovnateľnosti výšky náhrad priznávaných súdmi v obdobných prípadoch v teste proporcionality jednoznačne a nepochybne obstojí. K námietke rôznorodosti vzťahov žalobcov 1/ až 3/ k nebohej v kontexte náhrady nemajetkovej ujmy, na ktoré účelovo poukazuje žalovaný 3/, bez ďalšieho zdôvodnenia uviedli, že tak ako to vyplýva z ich vyjadrení zo dňa 12.06.2023 vzťahy v rodine boli harmonické a aj keď mali rôznorodú špecifickú súkromnú a dôvernú povahu, to však nemalo vplyv na kvalitu a intenzitu ich vzájomných vzťahov s nebohou. Vo všeobecnosti treba povedať, že rôznorodosť vzťahov nemusí nutne znamenať, že členovia rodiny si vytvorili a udržiavali kvalitatívne iné citové sociálne morálne vzťahy, či ináč si vzájomne kvalitatívne pomáhali či podporovali. Nečakaná smrť mamy a manželky spôsobila neodstrániteľnú ujmu a traumu rodiny, ktorá bola rovnako intenzívna pre všetkých jej členov bez rozdielu.

7. Dňa 09.10.2023 právny zástupca žalobcov 1/ až 3/ súdu doručil návrh na zmenu žaloby tak, že nový petit znie: „I. Žalovaní v 1., 2. a 3. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 1. rade 23.000 Eur istiny. II. Žalovaní v 1., 2. a 3. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 2. rade 23.000 Eur istiny. III. Žalovaní v 1., 2. a 3. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 3. rade 23.000 Eur istiny. IV. Povinnosti uložené týmto rozsudkom sú žalovaní v 1., 2. a 3. rade povinní splniť v lehote 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že splnením povinnosti podľa tohto rozsudku jedným zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia ďalším zo žalovaných. V. Žalovaní v 2. a 3. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 1. rade 2.983,50 Eur istiny v lehote 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že splnením povinnosti jedného zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia ďalšieho žalovaného. VI. Žalobcovia v 1., 2. a 3. rade majú právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %“. Návrh na zmenu žaloby odôvodnil tým, že pri usmrtení v súvislosti so smrteľnou dopravnou nehodou sa uhradzujú z hľadiska náhrady škody aj primerané náklady spojené s pohrebom. Poistený má podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu nákladov pri usmrtení. Nárok vecne odôvodnil s poukazom na právoplatný a vykonateľný rozsudkom sp. zn. 1T/98/2022 zo dňa 11.05.2023, ktorý tvorí súčasť tohto spisu, a tvrdeným skutkovým stavom uvedeným v žalobe a vyjadreniach. Podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu škody, a to porušenie právnej povinnosti vznik škody a príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a vzniknutou škodou sú jednoznačne a nepochybne preukázané.
Svoj nárok právne odôvodnil ustanoveniami § 420 ods. 1, § 427, § 428 a § 449 OZ a § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. ZoPZP a úpravy zákona o sociálnom poistení č. 461/2003 Z. z. Žalobkyňa zaplatila nasledujúce náklady spojené s pohrebom: pohreb 1.430 Eur, vence 116 Eur, prenájom hrobového miesta 100 Eur, pomník 1.300 Eur a kar 374 Eur, čo predstavuje spolu sumu 3.320 Eur. Tieto náklady však nesmú presiahnuť maximálnu hranicu pre priznanie týchto nákladov. Suma náhrady nákladov spojených s pohrebom v roku 2022 je maximálne 2.983,50 Eur. O túto sumu 2.983,50 Eur preto navrhol kvantitatívne rozšírenie žaloby podľa § 139 a § 140 ods. 1 CSP.
K návrhu na rozšírenie žaloby sa dňa 30.10.2023 vyjadrila žalovaná 2/ (čl. 123) tak, že sa necíti zodpovedná za škodu spôsobenú smútiacej rodine.
K návrhu na rozšírenie žaloby sa dňa 27.10.2023 vyjadril žalovaný 3/ (čl. 117) tak, že dňa 17.10.2023 mu bolo doručené rozšírenie žaloby žalobcov zo dňa 06.10.2023 o náklady spojené s pohrebom. Nároky uplatnené týmto podaním toho času neuznáva v celom rozsahu, nakoľko v zmysle § 4 ods. 2 ZoPZP, poškodený je povinný svoje nároky uplatniť a preukázať. Súčasťou podania neboli žiadne prílohy, ktoré by preukazovali žalobcami uplatnené nároky, ako faktúry, doklady o zaplatení a podobne. Taktiež v zmysle § 11 ods. 6 ZoPZP platí, že poisťovateľ má zákonnú lehotu 3 mesiace na preverenie uplatňovaných nárokov, pričom tieto boli po prvýkrát uplatnené až podaním žalobcov doručeným dňa 17.10.2023 a predmetná zákonná lehota (a aj to len v prípade riadneho preukázania týchto nárokov) uplynie žalovanému 3/ až v januári 2024. Napriek uvedenému už v tomto momente žalovaný 3/ namieta (aj keď nateraz nepreukázanú) položku - pomník vo výške 1.300,00 Eur. V zmysle náhrady škodových nárokov sú náklady na zriadenie pomníka limitované nariadením vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to do výšky 663,88 Eur (§ 2 ods. 2). Minimálne v tejto časti je preto rozšírenie žaloby o sumu nad 663,88 Eur nedôvodné a bez zákonnej opory.

8. Podľa § 142 ods. 1 CSP, o prípustnosti zmeny žaloby súd rozhodne spravidla na pojednávaní, na ktorom bola zmena navrhnutá, alebo na pojednávaní, ktoré nasleduje bezprostredne po tom, ako bola zmena žaloby uplatnená podaním mimo pojednávania.

Na pojednávaní dňa 23.11.2023 právny zástupca žalobcov 1/ až 3/ potvrdil, že trvá na tejto zmene žaloby v zmysle svojich písomných i ústnych vyjadrení a navrhol, aby súd túto zmenu pripustil, preto súd rozhodol uznesením na tomto pojednávaní dňa 23.11.2023 o pripustení zmeny žaloby zo dňa 01.02.2023 v znení: „I. Žalovaní v 1., 2. a 3. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 1. rade 23.000 Eur istiny. II. Žalovaní v 1., 2. a 3. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 2. rade 23.000 Eur istiny. III. Žalovaní v 1., 2. a 3. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 3. rade 23.000 Eur istiny. IV. Povinnosti uložené týmto rozsudkom sú žalovaní v 1., 2. a 3. rade povinní splniť v lehote 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že splnením povinnosti podľa tohto rozsudku jedným zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia ďalším zo žalovaných. V. Žalovaní v 2. a 3. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 1. rade 2.983,50 Eur istiny v lehote 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že splnením povinnosti jedného zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia ďalšieho žalovaného. VI. Žalobcovia v 1., 2. a 3. rade majú právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.“

9. Súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 23.11.2023, ktorého sa zúčastnili žalobkyňa 1/ a žalobca 3/, právny zástupca žalobcov 1/, 2/, 3/, žalovaná 2/ a právny zástupca žalovaného 3/.
Právny zástupca žalobcov 1/, 2/, 3/ zotrval na podanej žalobe a na dôvodoch v nej uvedených, ako aj na všetkých písomných vyjadreniach. Nárok žalobcov je daný, pričom poukázal najmä na podanie zo dňa 09.10.2023 a na rozhodnutie NS SR zo dňa 31.03.2022 a jeho citáciu, že „Právo na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života podľa § 13 ods. 2 OZ vzniknutej usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode motorovým vozidlo je nárokom hradeným z povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Premlčacia doba na jeho uplatnenie začína plynúť rok po poistnej udalosti podľa § 104 OZ.“ Nárok žalovaný touto žalobou je v celom rozsahu dôvodný, a zároveň v prípade úspechu si uplatnil nárok na náhradu trov konania. Zároveň na pojednávaní súdu krátkou cestou predložil originály všetkých dokladov, z ktorých vyplýva uplatnený nárok na náhradu škody titulom nákladov spojených s pohrebom. Ďalej uviedol, že maximálna výška týchto nákladov bola stanovená ešte predpisom č. 87/1995, pričom odvtedy prešla vývojom nielen ekonomická situácia na Slovensku, ale Slovenská republika prešla aj na menu euro a teda nastal nejaký vývoj aj v cenách s tým spojených a preto má za to, že tá maximálna výška stanovená týmto predpisom, ktorá je v súčasnosti 2.983,50 Eur, nezohľadňuje reálne náklady, ktoré je potrebné vynaložiť v súvislosti s pohrebom. Príkladmo poukázal aj na hodnotu 20.000,- Sk za náhrobok, ktorá v prepočte je 663,88 Eur, čo vôbec nekorešponduje s reálnou skutočnosťou. Z uvedeného dôvodu si preto uplatňujú nárok na náhradu škody v tejto maximálnej výške, keďže je stanovená vyhláškou. Od škodovej udalosti, resp. od úmrtia pani F. ubehol už nejaký čas, je to približne rok a pol, avšak zo strany poisťovne nebol žiaden záujem, resp. nedošlo k osloveniu žalobcov na riešenie tejto poistnej udalosti a náhrady škody. Rovnako k tomu, čo uvádzal žalovaný 3/ k časovej limitácii, poukazuje, že tá lehota troch mesiacov nie je stanovená, že musí dôjsť k uplynutiu celej lehoty a k jeho vyjadreniu, môže dôjsť pokojne aj skôr, teda aj po týždni, po dvoch, alebo po mesiaci. Teda aj v tejto časti považuje vyjadrenie žalovaného 3/ za nedôvodné. Zároveň poukazuje aj na to, že výšku nákladov spojených s pohrebom žalobcovia limitovali na maximálnu výšku, ktorá je stanovená predpisom z roku 1995, teda na výšku 2.983,50 Eur, pričom poukazuje, že tieto náklady spojené s pohrebom sú toho času omnoho vyššie. A čo sa týka konkrétne tohto prípadu, bola táto výška nákladov približne 4.300,00 Eur.
Žalovaná 2/ s podanou žalobou nesúhlasila. Nepociťuje žiadnu zodpovednosť za uvedený skutok, keďže pri tejto dopravnej nehode nebola, no hneď po tejto udalosti bolo všetko riadne nahlásené. Auto jej v tom čase policajti zabavili. Následne asi po 3 týždňoch si uvedené motorové vozidlo prišla prevziať s tým, že záver znaleckého dokazovania bol taký, že na tomto vozidle sa nenachádzajú žiadne stopy po škodovej udalosti, teda má za to, že toto motorové vozidlo nebolo účastníkom uvedenej udalosti, resp. dopravnej nehody. Z uvedeného dôvodu preto necíti žiadnu zodpovednosť za to, čo sa stalo, aj keď je jej úprimne ľúto, že došlo k úmrtiu pani F., a je jej skutočne smutno z toho, čo sa stalo, avšak necíti žiadnu zodpovednosť za to, a tiež necíti ani povinnosť, že by mala niečo žalobcom platiť. Žalovaná 2/ pri svojom ďalšom ústnom vyjadrení uviedla, že je naozaj pravdou, že toho dňa XX.XX.XXXX požičala auto svojmu synovi A. G. s tým, že potrebuje previezť materiál ako aj kamarátov z dôvodu rekonštrukcie priestorov na podnikanie. Toho dňa sa následne domov vrátil veľmi otrasený, kde jej rozprával, čo sa stalo na tom E.. X I. E., teda že keď bol pre jedného z kamarátov, v tom čase spadla pri aute pani, a kým sa vrátil od toho kamaráta, už bola privolaná aj zdravotná pomoc, teda sanitka k tejto pani a bola privolaná aj polícia. Tiež povedal, že celú túto udalosť nahlásil hneď aj do poisťovne. Následne policajti toto auto zobrali, a po 3 týždňoch jej telefonovali, že si auto môžem ísť prevziať. Čo sa týka jej zodpovednosti, tak necíti žiadnu zodpovednosť za vzniknutú situáciu. Je jej samozrejme veľmi ľúto, čo sa stalo pani F.

a jej rodine. Avšak ona sa za to necíti byť zodpovedná a to z dôvodu, že svoje motorové vozidlo, za ktoré riadne platí havarijné poistenie, ako aj povinné zmluvné poistenie, nikomu nepožičala, ani nebola účastníkom predmetnej udalosti.
Právny zástupca žalovaného 3/ uviedol, že v celom rozsahu zotrváva na všetkých písomných vyjadreniach vrátane posledného vyjadrenia k návrhu na zmenu žaloby. Nárok na náklady spojené s pohrebom nebol riadne preukázaný a rovnako považuje uplatnenie tohto nároku za predčasné s ohľadom na lehotu, ktorú žalovaný 3/ ako poisťovňa má na prípadnú likvidáciu tejto poistnej udalosti v prípade, ak by boli tieto náklady riadne preukázané, čo však do dnešného dňa preukázané nebolo. Zároveň rozporuje a považuje za nedôvodnú žalobu v časti týchto škodových nárokov. Čo sa týka nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, tak sa pridržiava vyjadrení, tento nárok v zásade nerozporoval a nenamietal ani pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného 3/. Zároveň v prípade úspechu si uplatnil nárok na náhradu trov konania a to v primeranej výške podľa toho, v akom rozsahu bude žalobca úspešný, resp. neúspešný. K uplatneným nákladom súvisiacich s pohrebom vo vyjadrení právneho zástupcu žalobcov mal za to, že ide o nesprávnu argumentáciu. Poukázal na znenie ZoPZP, ktorý jasne hovorí, že je to práve poškodený, ktorý má povinnosť si uplatniť nárok na náhradu škody v poisťovni. Nie je to poisťovňa, ktorá by mala zo zákona povinnosť vyhľadávať poškodených a sama svojím rozhodnutím nejakým spôsobom túto náhradu škody im poskytovať. Preto je práve na poškodenom, aby si tento nárok na náhradu škody riadne uplatnil a aj ho riadne preukázal. Čo sa týka konkrétneho prípadu, k uplatneniu tohto nároku došlo v zásade až podaním žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy, a následne jej rozšírením o náhradu škody titulom nákladov spojených s pohrebom, pričom k preukázaniu týchto nákladov došlo až na tomto pojednávaní doložením relevantných dokladov zo strany právneho zástupcu žalobcu. Teda aj argumentácia právneho zástupcu žalobcov o nejakej trojmesačnej lehote, je v danom prípade irelevantná. Čo sa týka skutočnosti, že uvedené doklady spojené s pohrebom boli súčasťou trestného spisu, žalovaný nijakým spôsobom trestné konanie neovplyvňuje, nie je ani jeho stranou, je iba subjektom, a teda ani táto argumentácia právneho zástupcu žalobcov nie je dôvodná. K limitácii, ktorú dáva nariadenie vlády z roku 1995, žalovaný 3/ uviedol, že nijakým spôsobom nie je zodpovedný za výšku, ktorá je týmto nariadením určená, ktorou sa vykonáva zákon, pričom v tomto nariadení sú limitované najmä náklady za zhotovenie pomníka vo výške ako uviedol právny zástupca žalobcov, teda súčasných 663,88 Eur, a ako poisťovňa sú limitovaný týmto nariadením a maximálnou výškou, ktorá je ním určená.
Žalobkyňa 1/ pri svojom výsluchu uviedla, že je dcérou neb. A. F.. Od toho strašného dňa XX.XX.XXXX, kedy jej zavolali, že mama sa stala obeťou dopravnej nehody, pociťuje neodstrániteľnú a trvalú ujmu, bola permanentne v šoku. V ten deň boli u jej mamy, teda u rodičov na návšteve, kde s mamou komunikovali, priniesla im aj malý nákup. Bolo to len 10 minút, čo odtiaľ odišli a na to jej volali, že mamu zrazilo auto. Bolo to hrozné, ako sa vo chvíli zmenila táto situácia. Mamu zobrala záchranka do nemocnice v E., následne na druhý deň ju operovali v Košiciach, operovali jej mozog, kde ju prevážali vrtuľníkom. Celé tieto udalosti čo prežívala, boli strašné a aj teraz sa jej o tom veľmi ťažko hovorí, pretože s mamou predtým komunikovala a odrazu ostala v bdelej kóme. Ani po tej operácii mozgu sa mamu nepodarilo navrátiť do nejakého stavu tak, aby mohla rozprávať, aby bola schopná vnímať a porozumieť. Boli strašné tie návštevy v nemocnici na ARE, kde mama ležala, pretože nemohla rozprávať, iba sa tak pozerala a myslí si, že ani nevedela kto je a čo tam robí. Po tom všetkom sa začala vlastne ďalšia hrozná etapa z dôvodu, že otec zostal bývať po tej nehode v byte sám a všetka starostlivosť spadla na ňu a na jej brata. Bolo to veľmi ťažké obdobie, pretože síce otec bol v tom čase ešte schopný sa o seba postarať, avšak bol už vo vysokom veku a prevažnú časť starostlivosti zaobstarávala jej mama ako jeho manželka. Varila, prala, starala sa o neho, pomáhala mu s bežnými hygienickými potrebami a podobne. Po tej nehode otec si nemohol zvyknúť na to, že mama už nepríde a nemohol tomu ani uveriť, že sa to stalo, znášal celú tú situáciu veľmi ťažko. S bratom museli obaja na tento čas kvázi odsunúť svoje vlastné rodiny trochu nabok a starať sa v podstate o otca, navštevovať mamu a podobne. Bolo to veľmi ťažké obdobie. V tom čase, kedy mama bola hospitalizovaná, otec dostal mozgovú príhodu. V jedno ráno ho našli na zemi, pomočeného, dezorientovaného, následne ho odviezli do nemocnice, kde po hospitalizácii bolo zrejmé, že už nebude schopný žiť sám a tak sa rozhodli, že ho umiestnia do domova dôchodcov, kde o neho bude postarané 24 hodín denne. Toho času je rovnako umiestnený v tomto domove sociálnych služieb - Domov G. E. I. E.. Čo sa týka úmrtia mamy, bolo to veľmi ťažké, po tých troch mesiacoch, kedy ležala v bdelej kóme a následne zomrela presne v deň jej narodenín, nemohla sa s tým vysporiadať a v tom čase musela vyhľadať aj pomoc psychológa. Ďalšia rana, ktorá prišla, nastala po úmrtí jej mamy, pretože otec im začal vyčítať, že ho umiestnili do domova dôchodcov, a teda že nie je v domácom prostredí, pretože keby žila mama, tak by sa o neho starala samozrejme s ich pomocou, avšak po jej úmrtí to už nebolo možné. Toto im neustále vyčíta. Dokonca sa pokúsil

z tohto zariadenia ujsť a veľmi ťažko to znáša. Z uvedeného dôvodu berie aj antidepresíva, aby to lepšie zvládal. Z ich strany je pomoc spočívajúca aspoň v každodenných návštevách, kedy za ním chodia a on každý deň čaká, že ho z tohto zariadenia zoberú domov, čo však kvôli úmrtiu mamy nie je možné. Stále je veľmi ťažká situácia, nevie sa s tým vyrovnať a stále to ťažko znáša. Jednoducho po úmrtí mamy, po tej nehode sa ich rodina rozpadla. Už nemajú kam ísť na návštevu, s kým sa poradiť, porozprávať, pričom mama bola osobou, ktorá im pomáhala. Jednak sa o nich starala od ich narodenia, ale pomáhala aj s výchovou ich detí. Poradila im, mali kam ísť, teraz všetko skončilo, pretože otec je umiestnený v domove dôchodcov, ten byt je prázdny a zakaždým, keď tam príde, je jej ľúto, keď vidí, ako to celé dopadlo. Takisto ťažko prežíva, keď vidí to miesto, kde sa to stalo a všetko je to pre ňu naďalej veľmi ťažké a je z toho smutná. Tiež je pre ňu nepochopiteľné tvrdenie žalovanej 2/, že to auto nebolo účastníkom nehody, pretože je to uvedené v rozsudku, všetko už bolo rozhodnuté, všetko je už v zásade vyriešené. Takisto je pre ňu nepochopiteľné, že žalovaný 1/ odišiel z miesta nehody a neposkytol mame ani prvú pomoc, nezavolal záchranku, to všetko museli urobiť cudzí ľudia a neskôr aj ona. Takže toto všetko je jej najviac ľúto, pretože si uvedomuje, že mamu im už nič nevráti, rovnako ani žiadne peniaze nevynahradia jej neprítomnosť, ale jednoducho cíti ľútosť a nepochopenie, prečo sa to všetko muselo takto stať. Mama bola do poslednej chvíle úplne samostatná. Mala bežné zdravotné problémy, ktoré sú spojené s vyšším vekom, pretože v tom čase, teda v marci 2022 mala už 75 rokov, chodila o paličke a z toho dôvodu jej pomáhali len čo sa týka väčších nákupov. Ostatné veci si zabezpečovala plne vo svojej réžii, teda starostlivosť o domácnosť, drobné nákupy, starostlivosť o otca. Rovnako mala aj poskytovanú opatrovateľskú starostlivosť na hodinu a pol denne, ktorá spočívala rovnako iba v robení bežných nákupov, a takisto aj možno v nejakej spoločnosti a rozhovoru s mamou, ktorá sa možno vyšším vekom cítila trochu sama, pretože ich otec je menej komunikatívny. Ale mama bola do poslednej chvíle plne samostatná, neliečila sa na žiadne závažné ochorenie. Do svojej smrti sa držala, bola od otca o 9 rokov mladšia a bola v lepšej kondícii než otec do nehody.
Žalobca 3/ pri svojom výsluchu uviedol, že v celom rozsahu súhlasí s tým, čo povedala jeho sestra žalobkyňa 1/ a nemá viac čo dodať. S mamou mal veľmi dobrý vzťah. Navštevoval ich často. V podstate to bolo aj 2x do týždňa, keďže otca aj pravidelne holil a pracuje na smeny, takže zašiel vždy, keď mu to vyhovovalo, alebo rovnako keď mu zavolala mama urobiť nejaký nákup, tak nebol problém odbehnúť. Celá táto situácia je veľmi ťažká a to hlavne aj kvôli otcovi, ktorý to ťažko znáša a tento ich momentálne najviac trápi. Bolo veľmi ťažké pozerať sa na mamu, ako leží v nemocnici v tom stave po tej nehode a naozaj nepraje nikomu takýto pohľad.

10. Dňa 18.12.2023 bolo súdu doručené podanie právneho zástupcu žalobcov 1/, 2/, 3/, ktorým zobral žalobu späť v časti o zaplatenie istiny vo výške 2.983,50 Eur, čo predstavuje uplatnený nárok na náhradu škody - náhradu nákladov pri usmrtení, a navrhol, aby súd konanie v tejto časti zastavil. Dňa 13.12.2023 žalovaný 3/ zaplatil uplatnený nárok z titulu náhrady škody - náhradu nákladov pri usmrtení žalobkyni 1/ v plnej výške 2.983,50 Eur na jej účet, čo preukázal priloženou kópiou dokladu o zaplatení. Splnením povinnosti jedným zo žalovaných, a to žalovaným 3/, zanikla v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia ďalším žalovaným.
Právny zástupca žalovaného 3/ na základe výzvy súdu v súlade s ustanovením § 146 CSP, doručil súdu vyjadrenie dňa 15.01.2024 (čl. 145), vyjadril súhlas so späťvzatím žaloby v tejto časti, avšak ako odznelo zo strany žalovaného 3/ na pojednávaní dňa 23.11.2023, žaloba v tejto časti minimálne bola podaná predčasne, a to s poukazom na ZoPZP. Taktiež k doloženiu dokladov došlo až na predmetnom pojednávaní, t. j. týmto momentom bolo možné tento nárok považovať za riadne uplatnený, so začiatkom plynutia 3 mesačnej lehoty na preverenie, a 15 dňovej lehoty na splatnosť po preverení nárokov, zo strany žalovaného 3/. Zo strany žalovaného 3/ následne došlo k riadnemu zlikvidovaniu už dňa 13.12.2023, ústretovo v celej uplatnenej výške. Z uvedeného vyplýva, že žaloba proti žalovanému 3/ v časti škodových nárokov bola podaná predčasne a nedôvodne, čo by v prípade meritórneho rozhodovania na najbližšom pojednávaní, ktoré je stále v zákonnej lehote na plnenie žalovaného 3/, musela byť zamietnutá. Napriek uvedenému žalovaný 3/ súhlasí so zastavením konania v časti škodových nárokov vo výške 2.983,50 Eur, avšak má za to, že zastavenie konania zavinili žalobcovia podaním predčasnej žaloby, a preto si uplatnil nárok na náhradu trov konania v tejto časti.
Žalovaný 1/ a 2/ sa k čiastočnému späťvzatiu žaloby nevyjadrili.
Podľa § 144 CSP žalobca môže vziať žalobu späť.
Podľa § 145 ods. 2, ods. 3 CSP, ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzatí žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej. Ak je žaloba vzatá späť sčasti pred jej doručením žalovanému, koná súd o zvyšku nároku bez rozhodovania o zastavení konania v tejto časti.

Podľa § 146 ods. 1 CSP, súd konanie nezastaví, ak žalovaný so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov nesúhlasí. Na nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby sa neprihliada, ak dôjde k späťvzatiu žaloby skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 alebo pojednávanie.
Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.
Podľa § 256 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.
V zmysle čiastočného späťvzatia žaloby právnym zástupcu žalobcov 1/ až 3/ súd následne v súlade s § 145 a nasl. CSP vo I. výroku tohto rozsudku rozhodol o zastavení konania v časti sumy o zaplatenie 2.983,50 Eur. Zároveň vo výroku Ia. tohto rozsudku súd v tejto časti konania rozhodol o nároku na náhradu trov konania tak, že žalobcovia 1/, 2/, 3/ sú spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému 3/ náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o samotnej výške trov bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením súdneho úradníka, a vo výroku Ib. žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania nepriznal. V tejto časti súd poukazuje, že zastavenie konania nie je možné pričítať na vrub žalovaného 3/, keďže tento sa o uplatnenom nároku vo výške 2.983,50 Eur ako primaraných nákladov spojených s pohrebom nebohej A. F. dozvedel až podaním návrhu na zmenu žaloby zo dňa 09.10.2023 a následne na pojednávaní dňa 23.11.2023 boli doložené doklady zo strany žalobcov, a kedy v zmysle návrhu žalobcov došlo aj k pripusteniu zmeny žaloby. Následne žalovaný 3/ už dňa 13.12.2023 dobrovoľne plnil tento nárok žalobkyni 1/, čo bolo v konaní preukázané potvrdením o bezhotovostnom vklade (čl. 139). Z uvedeného je zrejmé, že pokiaľ by žalobcovia tento škodový nárok uplatnili vo vzťahu k žalovanému 3/ s poukazom na ustanovenia ZoPZP, žalovaný 3/ by tento nárok mal možnosť dobrovoľne plniť v zákonom stanovenej lehote, a preto súd konštatuje, že k podaniu žaloby v tejto časti došlo predčasne. Z uvedeného dôvodu má súd zato, že žalovanému 3/ v tejto časti patrí nárok na náhradu trov konania, keďže zastavenie konania procesne zavinili žalobcovia 1/, 2/, 3/. Žalovaní 1/ a 2/ si nárok na náhradu trov konania v tejto časti neuplatnili, preto im ich súd nepriznal tak, ako je uvedené vo výroku Ib. tohto rozsudku.

11. Na pojednávaní dňa 22.01.2024 súd oboznámil listinné dôkazy, boli prednesené záverečné reči strán sporu. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom celého súdneho spisu v danej veci a vyjadreniami strán, vrátane pojednávaní, a zistil tento skutkový stav.

12. Z Rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 1T/98/2022-376 zo dňa 11.05.2023 vyplýva, že žalovaný 1/ H. D. bol uznaný za vinného, že dňa XX.XX.XXXX v čase o 15.45 h viedol osobné motorové vozidlo zn. Toyota Yaris, EČV: E. XXX L. bez toho, aby bol držiteľom príslušného vodičského oprávnenia, ktorého vedeniu a situácii v cestnej premávke sa náležite nevenoval a pri cúvaní na ceste pred obytným blokom na ul. G. XXXX/XX I. E. zadnou časťou vozidla narazil do chodkyne A. F., nar. XX.XX.XXXX, ktorá spadla na vozovku, v dôsledku čoho utrpela zranenie a to pohmoždenie hlavy v oblasti spánkovo-záhlavnej vľavo, zlomeninu kalvy v oblasti spánkovo-temenno-záhlavnej vľavo, zlomeninu spodiny lebežnej vľavo, pohmoždenie mozgu v čelovo-spánkovo-temenno-záhlavnej vľavo, ako aj ďalšie poranenia, ktorým zraneniam dňa 29.06.2022 podľahla, čím ako vodič porušil ust. § 4 ods. 1 písm. c), ods. 2 písm. a), § 22 ods. 2 zák. č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a spáchal uvedený čin závažnejším spôsobom konania porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2, písm. a) Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. h) Trestného zákona, zato mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 roky s jeho podmienečným odkladom a určeným probačným dohľadom nad správaním v skúšobnej dobe a súčasne mu bola ustanovená skúšobná doba na 3 roky s uložením povinnosti spočívajúcej v príkaze dostaviť sa v určenom čase na príslušný útvar Policajného zboru podľa miesta pobytu podľa pokynov probačného a mediačného úradníka opakovane. Zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosti spočívajúci v zákaze viesť motorové vozidlá všetkých skupín v trvaní 5 rokov. Rovnako súd týmto rozhodnutím odkázal poškodených, ktorými sú F. M. poisťovňa a dedičia po nebohej A. F., s uplatnenými nárokmi na náhradu škody na civilný proces. Rozsudok č.k. 1T/98/2022-376 zo dňa 11.05.2023 nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 27.05.2023 čo sa týka výroku viny a trestu.

13. Zo znaleckého posudku č. 22/2022 vyhotoveného znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie chirurgia a traumatológia A. F. E. z pripojeného trestného spisu vyplýva, že poškodená (neb. A. F.) utrpela dňa XX.XX.XXXX poranenia v zmysle: pohmoždenie hlavy v oblasti spánkovo-záhlavnej vľavo, zlomenina kalvy v oblasti spánkovo-temenno-záhlavnej vľavo, zlomenina processus mastoideus vľavo, zlomenina zadnej steny temporo-mandibulárneho kĺbu vľavo, zlomenina spodiny lebežnej vľavo,

pohmoždenie mozgu v čelovo-spánkovo-temenno-záhlavnej vľavo, subdurálny hematóm v čelovo-spánkovo-temenno-záhlavnej oblasti vľavo, subarachnoidálne krvácanie v okolí ľavej strany mozgu. K mechanizmu vzniku jednotlivých poranení je možno konštatovať, že vyššie uvedené poranenia poškodenej vznikli na základe nasledovného mechanizmu tak, že počas nehody došlo k nárazu v zadnej, najpravdepodobnejšie pravej strany motorového vozidla Toyota Yaris do tela poškodenej. Náraz možno predpokladať na základe toho, že svedkyňa G. L. začula zvuk nárazu. Vzhľadom k tomu, že neexistuje priamy očitý svedok priebehu dopravnej nehody, je možno zo súdnoznaleckého hľadiska uvažovať o dvoch možnostiach vzniku poranení poškodenej. Jednoznačne je však možno zo súdnoznaleckého hľadiska konštatovať, že počas incidentu dňa XX.XX.XXXX pôsobila tupá sila na oblasť ľavej strany hlavy poškodenej, kde na základe priameho mechanizmu, t.j. v mieste pôsobenia tupej sily došlo k vzniku uvedených poranení. Ďalej zo súdnoznaleckého hľadiska možno konštatovať, že existujú dve možnosti vzniku poranenia hlavy poškodenej a to: 1. počas dopravnej nehody došlo k nárazu zadnej pravej strany vozidla Toyota Yaris do ľavej strany tela poškodenej, pričom počas nárazu došlo k náklonu tela poškodenej smerom na vozidlo, kde poškodená narazila ľavou stranou hlavy do niektorej časti zadnej strany vozidla, čím došlo k vzniku vyššie uvedených poranení v oblasti hlavy; alebo 2. počas dopravnej nehody došlo k nárazu do pravej strany tela poškodenej, kde následne poškodená spadla na ľavú stranu tela, kde počas pádu na zem došlo k nárazu ľavej strany hlavy do pevnej podložky cesty, kde na základe nárazu hlavy došlo k vzniku vyššie uvedených poranení. Na základe zákona č. 437 z 30.06.2004 bodové ohodnotenie bolesti pre A. F. na úraz zo dňa XX.XX.XXXX predstavuje 530 bodov a po pripočítaní bodového ohodnotenia aj s ohľadom na operačný výkon je celkovo bolestné ohodnotené na 705 bodov, čo vo finančnom hodnotení bolesti z úrazu zo dňa XX.XX.XXXX predstavuje v zmysle zákona celkovo sumu 15.976,00 Eur.

14. Z doplnku k znaleckému posudku č. 22/2022, označeného ako úkon č. XX/XXXX znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie chirurgia a traumatológia, A. F. E. na čl. 165 pripojeného trestného spisu vyplýva, že úmrtie poškodenej (neb. A. F.) dňa XX.XX.XXXX možno dať do priamej súvislosti s poranením mozgu, ku ktorému došlo počas dopravnej nehody dňa XX.XX.XXXX. Príčinou úmrtia poškodenej boli následky po vnútrolebečnom poranení v zmysle pretrvávajúceho opuchu mozgu, ako aj známok krvácania do mozgového tkaniva, ktoré vznikli v priamej súvislosti s inkriminovanou dopravnou nehodou. Na základe prehliadky tela poškodenej zo dňa XX.XX.XXXX je možné konštatovať, že príčinou úmrtia poškodenej nebolo napr. kardio-pulmonálne zlyhanie.

15. Z prepúšťacej správy z hospitalizácie A. F. na chirurgicko-traumatologickom oddelení Nemocnice E. s.r.o. zo dňa XX.XX.XXXX vyplýva, že pacientka bola prijatá dňa XX.XX.XXXX v stave čerstvej fraktúry kalvy, proc. Mastoideus, zvukovodu až zadnej steny TMK a iné a s kavlitatívnou poruchou vedomia.

16. Z prepúšťacej správy Univerzitnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach z hospitalizácie A. F. v dňoch 25.03.2022 - 28.03.2022 vyplýva, že bola preložená z OAIM E. cestou leteckej záchrannej služby za účelom neurochirurgickej intervencie. V závere prepúšťacej správy sú uvedené všetky diagnózy neb. A. F., ktoré sú uvedené aj v znaleckom posudku č. 22/2022 z pripojeného trestného spisu.

17. Zo Zmluvy o poskytovaní sociálnej služby č. 012-ZpS-2022 zo dňa 20.05.2022 medzi Mestom Snina a žalobcom 2/ vyplýva, že žalobcovi 2/ je poskytovaná sociálna služba – pobytová celoročná sociálna služba v zariadení Domov G. E., so sídlom N. L. A. D. XXXX/X, XXX XX E. od 20.05.2022 na dobu neurčitú za sumu 424,50 Eur mesačne (30 dní).

18. Z Posudku o odkázanosti fyzickej osoby na sociálnu službu č. 11/2022 zo dňa 19.04.2022 vyplýva, že na základe sociálneho posudku zo dňa 07.04.2022 a zdravotného posudku zo dňa 14.04.2022 bola zistená miera odkázanosti žalobcu 2/ B. F. v stupni V (päť) podľa prílohy č. 3 písm. B zákona o sociálnych službách s návrhom na poskytovanie opatrovateľskej služby podľa § 41 zákona o sociálnych službách.

19. Z Rozhodnutia vo veci odkázanosti fyzickej osoby na sociálnu službu pre žalobcu 2/ B. F. zo dňa 17.05.2022 je zrejmé, že na základe Posudku o odkázanosti fyzickej osoby na sociálnu službu č. 11/2022 zo dňa 19.04.2022 žalobca 2/ dosiahol V. stupeň odkázanosti na pomoc inej osoby podľa prílohy č. 3 písm. B zákona o sociálnych službách a zákona o sociálnych službách je odkázaný na sociálnu službu v zariadení pre seniorov.

20. Z prepúšťacej správy Nemocnice E., s.r.o. zo dňa 20.05.2022 vyplýva, že žalobca 2/ B. F. bol dňa 10.02.2022 prijatý na Interné oddelenie s diagnózou I63.9 – cievna mozgová príhoda s ľavostrannou hemiparézou, následne prepustený do ambulantnej liečby dňa 20.05.2022.

21. Na základe takto zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie právne uzatvára:
Podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.
Podľa článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.
Podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.
Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len ako ,,OZ“), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.
Podľa § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.
Podľa § 13 ods. 2 OZ, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.
Podľa § 13 ods. 3 OZ, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.
Podľa § 15 OZ, po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jej osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jej rodičom.
Podľa § 16 OZ, kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.
Podľa § 420 ods. 1 OZ, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.
Podľa § 427 ods. 1 OZ, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.
Podľa § 427 ods. 2 OZ, rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.
Podľa § 428 OZ, svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.
Podľa § 430 OZ, namiesto prevádzateľa zodpovedá ten, kto použije dopravný prostriedok bez vedomia alebo proti vôli prevádzateľa. Prevádzateľ zodpovedá spoločne s ním, ak takéto použitie dopravného prostriedku svojou nedbalosťou umožnil.
Podľa § 2 písm. j) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ako „ZoPZP“), na účely tohto zákona sa rozumie prevádzkovateľom motorového vozidla fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má právnu alebo faktickú možnosť disponovať s motorovým vozidlom.
Podľa § 3 ods. 1 ZoPZP, povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu má pri tuzemskom motorovom vozidle ten, kto je ako držiteľ motorového vozidla zapísaný v dokladoch vozidla alebo ten, kto je v dokladoch vozidla zapísaný ako osoba, na ktorú sa držba motorového vozidla previedla,6a) v ostatných prípadoch ten, kto je vlastníkom motorového vozidla alebo jeho prevádzkovateľom. Ak na motorové vozidlo je uzatvorená nájomná zmluva s právom kúpy prenajatej veci, povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu má nájomca.
Podľa § 4 ods. 1 ZoPZP, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.
Podľa § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.
Podľa § 4 ods. 4 ZoPZP, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.
Podľa § 15 ods. 1 ZoPZP, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi20) a je povinný tento nárok preukázať.21)

Podľa § 193 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len ako „CSP“), súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

22. V danej právnej veci mal súd na základe vykonaného dokazovania za preukázané, že podaná žaloba je dôvodná čo do základu, nie však čo do uplatnenej výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Ustanovenie § 13 OZ obsahuje prostriedky ochrany osobnostných práv. Ich použitie nie je viazané na podmienku zavinenia pôvodcu zásahu, pretože ide o prípad objektívnej zodpovednosti. Všeobecnou podmienkou uplatnenia ochrany podľa tohto ustanovenia je, že ide o závažnejší zásah do psychickej a morálnej integrity osobnosti, ktorý je objektívne spôsobilý fyzickej osobe privodiť ujmu na jednotlivých stránkach osobnosti. Súdna prax rozlišuje tri prostriedky ochrany osobnostných práv: 1. žalobu na upustenie od neoprávnených zásahov (negatórna žaloba), 2. žalobu na odstránenie následkov už uskutočnených zásahov (reštitučná žaloba), 3. žaloba na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakčná žaloba). Uvedené špeciálne prostriedky súdnej ochrany osobnostných práv sa podľa jednotlivých okolností konkrétneho prípadu môžu uplatniť samostatne alebo kumulatívne. Z ustanovenia § 13 OZ vyplýva, že ak môže byť vzniknutá nemajetková ujma na osobnosti postihnutej fyzickej osoby primerane vyvážená niektorou z foriem morálneho zadosťučinenia, poskytnutie príslušnej morálnej satisfakcie treba uprednostniť. Len v tých prípadoch, kde došlo k porušeniu osobnostných práv v značnej miere, a kde intenzita tohto zásahu nie je primerane napraviteľná inými právnymi prostriedkami, treba považovať za opodstatnené a spravodlivé priznanie zadosťučinenia v peniazoch. Spôsob odstránenia následkov zásahu do osobnostných práv bude rozdielny podľa povahy veci, najmä podľa druhu zásahu do práva na ochranu osobnosti a podľa okolností, za ktorých k zásahu došlo. Zo žaloby žalobcov je zrejmé, že sa jedná o satisfakčnú žalobu so zreteľom na to, že zásah do osobnostných práv nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu.
V danej právnej veci mal súd za nesporné a preukázané, že dňa XX.XX.XXXX došlo k dopravnej nehode, ktorú zapríčinil žalovaný 1/ osobným motorovým vozidlom Toyota Yaris EČV: E., ktorého majiteľkou je žalovaná 2/ a pri ktorej v príčinnej súvislosti zomrela A. F. nar. XX.XX.XXXX, manželka žalobcu 2/ a matka žalobkyne 1/ a žalobcu 3/. Ďalej mal súd za preukázané a nesporné, že žalovaná 2/ mala v čase dopravnej nehody uzatvorenú poistnú zmluvu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a to v spoločnosti KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefánikova č. 17, 811 05 Bratislava, IČO: 31 595 545. Súd mal takisto za preukázané, že Rozsudkom Okresného súdu Humenné č. k. 1T/98/2022-376 zo dňa 11.05.2023 bol žalovaný 1/ uznaný za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona a žalobcovia 1/, 2/, 3/ v tomto trestnom konaní vystupovali v pozícii poškodených a boli s nárokom na náhradu škody v celom rozsahu odkázaní na civilný proces.

23. Pokiaľ ide o žalovaného 1/, je nepochybne preukázané, že jeho konaním došlo k porušeniu práva žalobcov 1/, 2/, 3/ na ich rodinný život, pričom tento zásah bol taký intenzívny a nezvratný pokiaľ ide o následok, že nepostačuje morálne zadosťučinenie, ale je potrebné priznať aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 1T/98/2022-376 zo dňa 11.05.2023 vyplýva, že žalovaný 1/ H. D. bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, pretože inému z nedbanlivosti spôsobil smrť, pričom v súlade s ustanovením § 193 CSP súd je v civilnom sporovom konaní viazaný vždy rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin a o tom, kto ho spáchal. Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je osobitným druhom občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti. Ide o zodpovednosť za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku, ktorá spočíva v tom, že z tejto prevádzky vyplýva pre okolitý svet zdroj zvýšeného nebezpečenstva v súvislosti s činnosťou a pohybom dopravného prostriedku. Medzi osobitnou povahou prevádzky a spôsobenou škodou musí byť príčinná súvislosť, ktorá je v danom prípade preukázaná tým, že žalovaný 1/ bol právoplatne uznaný za vinného z prečinu usmrtenia a bol mu uložený trest za tento skutok. Súd je toho názoru, že právoplatným odsúdením žalovaného 1/ bola preukázaná jeho zodpovednosť za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti žalobcov 1/, 2/, 3/ a to do práva na ich súkromný a rodinný život, ktorý bol smrťou ich manželky a matky natrvalo narušený. Ide pritom o objektívnu zodpovednosť, ktorá je zodpovednosťou bez ohľadu na zavinenie.

Z vykonaného dokazovania mal teda súd vo vzťahu k žalovanému 1/ preukázané splnenie všetkých atribútov zodpovednostného vzťahu v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka, ktorými sú porušenie právnej povinnosti, existencia škody, príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou a zavinenie. Zo strany žalovaného 1/ bol tento zásah protiprávny, teda neoprávnený, a z hľadiska zodpovednosti nebolo významné, či tento zásah bol spôsobený zavinene, nezavinene, vedome, alebo nevedome, keďže ide o objektívnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv. Pokiaľ ide o žalovaného 1/, súd ustálil vec tak, že je zodpovedný za škodu nielen podľa ustanovení § 427 a nasl. OZ, ale aj za ujmu, ktorú utrpeli žalobcovia 1/, 2/, 3/ na osobnostných právach, lebo je potrebné pripustiť analogické použite § 420 a nasl. OZ aj pri určení osôb zodpovedných za zásah do práva na ochranu osobnosti podľa ustanovenia § 13 OZ. V tejto súvislosti súd poukazuje napríklad na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/999/2007.

24. Vo vzťahu k žalovanej 2/ a k jej námietkam, že svoje motorové vozidlo Toyota Yaris EČV: E. žalovanému 1/ nezapožičala a ona sama nebola účastníčkou dopravnej nehody, nebola ani účastníčkou trestného konania, teda sa nedopustila žiadneho trestného činu a ani priestupku, preto nemôže niesť zodpovednosť za škodu vo vzťahu k žalobcom, súd uvádza, že zodpovednosť z prevádzky dopravného prostriedku patrí medzi osobitné prípady zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou ako je už uvedené aj vyššie. Je založená na princípe objektívnej zodpovednosti (zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie) s možnosťou liberácie prevádzateľa. Prevádzateľ sa nezbaví zodpovednosti ani v prípade, že zverí alebo zapožičia dopravný prostriedok inému (R 70/1969) (Ro NS ČR z 28.02.2007, sp. zn. 25Cdo 2053/2005). Tvrdenia žalovanej 2/, že osobné motorové vozidlo Toyota Yaris EVČ: E. nikdy nebolo z jej strany zapožičané žalovanému 1/, a nikdy mu nebolo dovolené jazdiť týmto osobným motorovým vozidlom, neboli podložené dôkazmi ani v trestnom konaní, a rovnako neboli ani v tomto konaní ničím preukázané. Súd preto uvádza, že žalovaná 2/ v tomto smere neuniesla dôkazné bremeno, pričom v civilnom sporovom konaní sa uplatňuje prejednacia zásada, kedy strana má jednak povinnosť tvrdenia, a jednak dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie tá strana sporu, ktorá tieto povinnosti nesplnila. Medzi povinnosťou tvrdenia a medzi povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Dôkazné bremeno ako procesný inštitút v sporovom občianskom súdnom konaní spočíva v zodpovednosti strany za to, že v konaní budú preukázané tie rozhodné skutočnosti, ku ktorým sa dôkazné bremeno viaže. Každá strana sporu je povinná k svojim tvrdeniam pripojiť listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva, resp. uviesť dôkazy, ktoré v priebehu súdneho konania navrhuje vykonať. Jedná sa o jeho dôkaznú povinnosť a práve v sporovom konaní je nesplnenie dôkaznej povinnosti spojené s procesnou zodpovednosťou za nedokázanie tvrdených skutočností, to znamená s neunesením tzv. dôkazného bremena. Kto a v akom rozsahu má dôkazné bremeno, určujú normy hmotného práva. Zásadne ho má ten, v koho záujme je dokázanie určitej skutočnosti. Nepriaznivé procesné dôsledky (neúspech v spore) stíhajú v sporovom konaní práve toho, kto neuniesol dôkazné bremeno (nepredložil potrebné dôkazy alebo uvedenými dôkazmi nebolo jeho tvrdenie dokázané). Dôkazné bremeno ohľadne určitých skutočností leží na tej strane sporu, ktorá z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tvrdí. Ak neboli preukázané tvrdenia strany, tento dôkazné bremeno neuniesol, čoho následkom je rozhodnutie súdu vo veci samej v jeho neprospech.
Ďalej súd vo vzťahu k žalovanej 2/ zdôrazňuje, že právna úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú v súvislosti s prevádzkou dopravnými prostriedkami, je zodpovednosťou založenou na tom, že ako podmienka zodpovednosti sa nepredpokladá porušenie právnej povinnosti, ak škoda je vyvolaná osobitnou povahou prevádzky týchto zariadení. Ide o zodpovednosť objektívnu, keď sa zodpovedná osoba nemôže zbaviť zodpovednosti tým, že preukáže nedostatok zavinenia, jej zodpovednosť je vylúčená len pri splnení liberačných dôvodov (§ 428, § 430 OZ); zákon tým poskytuje zvýšenú ochranu poškodenému a reflektuje skutočnosť, že dopravné prostriedky predstavujú viac či menej zložité technické zariadenia, s čím sú spojené zvýšené nároky na ich ovládanie, pohybujú sa spravidla vyššou rýchlosťou a vykazujú preto zvýšené riziko vzniku škôd pre prepravované osoby či pre okolie. Zodpovednosť je potom vztiahnutá nielen k osobe, ktorá prostriedok bezprostredne pri vzniku škody ovláda a riadi (v danom spore žalovaný 1/), ale aj k prevádzkovateľovi, ktorým je mienená osoba, ktorá prostriedok buď vlastní alebo má k nemu také práva a oprávnenia, umožňujúce jej s ním disponovať. Vo všeobecnosti sa za prevádzateľa na účely § 427 OZ považuje subjekt, ktorý má právnu alebo faktickú možnosť disponovať daným dopravným prostriedkom a spravidla je ním predovšetkým vlastník vozidla. Právnická alebo fyzická osoba, ktorá zverila či požičia fyzickej osobe motorové vozidlo, zostáva prevádzateľom tohto motorového vozidla v zásade zodpovedným za škodu vyvolanú osobitnou povahou jeho prevádzky (R 70/1969). U prevádzkovateľa motorového vozidla je riziko znášania následkov

zodpovednosti za škody spôsobené ich prevádzkou zmiernené tým, že každý prevádzateľ je zo zákona poistený pre prípad vzniku svojej zodpovednosti za škodu podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení (ZoPZP).

25. Čo sa týka žalovaného 3/, súd uvádza, že v danom prípade bolo nesporne preukázané, že žalovaná 2/, ktorá objektívne zodpovedá za škodu podľa ustanovenia § 427 a nasl. OZ, mala so žalovaným 3/ uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení. Pri uplatňovaní nárokov z náhrady škody platí zásada, že poškodený musí uplatniť svoje právo voči tomu, kto za škodu zodpovedá, t. j. voči poistenému. Poistiteľ plní poškodenému namiesto poisteného. Iba výnimočne má poškodený priame právo na náhradu škody voči poisťovateľovi a to, ak tak ustanovujú osobitné predpisy. Týmto osobitným predpisom je Zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorý v § 15 stanovuje, že poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Poškodení tak môžu náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla požadovať od poisteného škodcu, alebo od poisťovateľa. Voľba je výlučne na oprávnenej osobe. Ide teda o situáciu, keď jeden subjekt má nárok na to isté plnenie proti dvom subjektom, pričom proti každému z nich z iného právneho dôvodu. Proti škodcovi ide o nárok z titulu náhrady škody, proti jeho poisťovateľovi ide o osobitné právo na plnenie založené všeobecným právnym predpisom.
Podľa rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12 z 24.10.2013 sa právne predpisy členských štátov, ktoré sa týkajú poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám, obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Pre posúdenie, či povinné zmluvné poistenie sa vzťahuje aj na náhradu nemajetkovej ujmy je podstatné, či vnútroštátne právo umožňuje priznať náhradu nemajetkovej ujmy pre pozostalé osoby bez ohľadu na to, či toto právo je upravené v ustanoveniach týkajúcich sa náhrady škody alebo v inej časti Občianskeho zákonníka. Vnútroštátne právo Slovenskej republiky umožňuje s poukazom na ustanovenie § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka priznať aj náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým osobám a za eurokomformný výklad možno považovať taký výklad pojmov náhrady škody, resp. škoda na zdraví, ktorá v sebe zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy. Ak teda vnútroštátne právo umožňuje pozostalým po obeti dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným zmluvným poistením motorového vozidla. Poistenie zodpovednosti teda kryje aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ a pozostalí (ako poškodení) môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. uplatniť priamo proti poisťovateľovi a to rovnako, ako všetky ostatné nároky s tým súvisiace (pozri aj rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 646/2015 zo 16.12.2015, I. ÚS 474/2016 zo 17.08.2016 a rozhodnutie I. ÚS 206/2015 z 29.04.2015).

26. Súd nemal pochybnosť o tom, že smrť manželky žalobcu 2/ a matky žalobkyne 1/ a žalobcu 3/ spôsobila veľmi vážny zásah do ich súkromného života a žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia v tomto prípade nemôže byť postačujúca. Od smrti nebohej A. F. sú žalobcovia 1/, 2/, 3/ ochudobnení o sféru vzťahu s nebohou ako najbližšou rodinnou príslušníčkou. Následky zásahu nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou, pretože žiadna by nepostačovala na primerané vyváženie a zmiernenie ujmy žalobcov. Ujma vzniknutá žalobcom je neodstrániteľná, každá iná fyzická osoba by ujmu považovala za objektívne závažnú, náhrada nemajetkovej ujmy môže u žalobcov prispieť k zmiereniu tohto stavu. Je prejavom slušnosti a spravodlivosti, nemôže však odčiniť dopad tragickej udalosti.
Súčasťou práva na ochranu osobnosti je i právo na súkromie a rodinný život, ktoré v sebe zahrňuje tiež právo na spolužitie s ďalšími osobami, predovšetkým s členmi rodiny. Občianskoprávne sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby upravuje ustanovenie § 13 OZ. Určenie subjektov, na ktoré dopadajú sankcie podľa tohto zákonného ustanovenia, zákonná úprava vymedzuje vzťahom medzi osobou, do ktorej práv na ochranu osobnosti bolo neoprávnene zasiahnuté (môžu ňou byť len fyzické osoby) a osobou, ktorá neoprávnený zásah spôsobila (môžu ňou byť aj právnické osoby). Pri neoprávnenom zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby vzniká osobná väzba medzi oprávnenou osobou na jednej strane a povinnou osobou na strane druhej. Práva a povinnosti vyplývajúce z tohto právneho vzťahu sa viažu na určitú osobu. Z citovaných ustanovení Ústavy Slovenskej republiky, Dohovoru o ochranu ľudských práv a slobôd, Občianskeho zákonníka, vyplýva obsah práva na ochranu osobnosti. Do rámca všeobecnej úpravy ochrany osobnosti patrí aj právo na súkromie. Rešpektovanie súkromného života, zahŕňa aj právo na vytváranie a rozvíjanie

vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami. Súčasťou súkromného života je rodinný život zahŕňajúci aj vzťahy medzi blízkymi príbuznými, s osobami v úzkom citovom, priateľskom alebo obdobnom vzťahu. Ide o vzťahy medzi príbuznými, bez ohľadu na skutočnosť, že žijú alebo nežijú v spoločnej domácnosti. Predpokladom zodpovednosti a vzniku občianskoprávnych sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby je existencia neoprávneného zásahu spôsobilému ujmu vyvolať a príčinnej súvislosti medzi zásahom a jeho protiprávnosťou. V zmysle § 11 OZ každej fyzickej osobe sa priznáva právo na ochranu proti zásahom do osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Zákon nedefinuje pojem zásah ani nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté jej osobnostné práva. Je ním však bezpochyby tak aktívne konanie, ako aj pasívne správanie, ktoré má v zákone uvedené znaky. Týmito znakmi sú predovšetkým neoprávnenosť zásahu a jeho objektívna spôsobilosť negatívne dopadnúť na chránené osobnostné práva fyzickej osoby. Medzi neoprávneným zásahom a poškodením (ohrozením) niektorého z osobnostných práv musí byť vzťah príčinnej súvislosti. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo najmä domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadosťučinenie. Ak v dôsledku trestného činu alebo iného neoprávneného zásahu došlo k usmrteniu osoby, majú osoby uvedené v § 15 OZ možnosť požadovať náhradu za nemajetkovú ujmu z titulu neoprávneného zásahu do života, telesnej integrity ich blízkej osoby. Je zároveň nepochybné, že takýmto neoprávneným zásahom došlo k neoprávnenému zásahu aj do ich súkromného prípadne rodinného života, a preto môžu požadovať aj náhradu za utrpenú nemajetkovú ujmu do svojich osobnostných práv. Predpokladom zodpovednosti a vzniku občiansko-právnych sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 OZ je existencia neoprávneného zásahu objektívne spôsobilého nemajetkovú ujmu vyvolať a v príčinnej súvislosti medzi takýmto zásahom a jeho protiprávnosťou.

27. Pokiaľ ide o výšku uplatneného nároku na nemajetkovú ujmu, žalobcovia žiadali, aby bola priznaná suma 23.000,00 Eur každému z nich. Súd sa s týmto návrhom nestotožnil a považoval výšku uplatnenej nemajetkovej ujmy za neprimeranú. Satisfakcia v podobe náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch má mať reparačné účinky pre poškodených - žalobcov, nie však likvidačné pre pôvodcu zásahu. Je potrebné uvedomiť si, že v prípade úmrtia žiadnym zadosťučinením, vrátane finančného, nemožno odčiniť skutočne vzniknutú ujmu, ale jeho zmyslom je iba túto ujmu zmierniť.
Výšku peňažného zadosťučinenia súd určuje na základe voľnej úvahy, ktorá však nemôže byť svojvôľou. Zákon ustanovuje súdu povinnosť prihliadnuť pritom na dve hľadiská, a to tak na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to ako na strane žalobcov, tak aj na strane žalovaných. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkami spravodlivosti, pričom slovenský právny poriadok nepozná minimálnu ani maximálnu hranicu výšky finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ musí mať súd preukázané, že sú tu okolnosti preukazujúce, že v konkrétnom prípade nestačí zadosťučinenie podľa ustanovenia § 13 ods. 1 OZ, a to najmä z hľadiska intenzity trvania a rozsahu nepriaznivých následkov. V danom prípade nespochybniteľne došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov v tej najhoršej možnej intenzite, keď zásah nie je možné odčiniť len ospravedlnením, či prinavrátením do pôvodného stavu. Vzhľadom k tomu, že došlo k usmrteniu manželky a matky, z hľadiska pozostalých trestnoprávna ochrana je nedostatočná, rovnako ako klasická občianskoprávna ochrana prostredníctvom náhrady škody, s poukazom na citovú ujmu vzniknutú žalobcom a na postavenie nebohej A. F. v ich rodine.
Pre určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch sú v zmysle § 13 ods. 3 OZ taxatívne stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd pri svojom rozhodnutí vychádzať ex offo. Sú to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Pritom závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä so zreteľom na jej intenzitu, rozsah a na jej ohlas, ako aj na dĺžku jej trvania. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom súd musí prihliadať aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to jednak vo vzťahu k postihnutej osobe, a jednak vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil. Aby tak bola zabezpečená požiadavka účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku. Súd pri určení výšky peňažnej náhrady prihliadol na nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku smrti manželky a matky žalobcov 1/, 2/, 3/ a na okolnosti, za ktorých došlo k usmrteniu.
V danej právnej veci je nesporné, že smrť manželky a matky žalobcov z nedbanlivosti spôsobil bez akýchkoľvek pochybností žalovaný 1/, za čo bol aj právoplatne odsúdený. V konaní nebolo preukázané,

aby nebohá A. F. porušila nejaké právne predpisy a v rámci konania pred súdom žalovaný 1/ a 2/ v tomto smere vo veci nežiadali vykonať ani žiadne dokazovanie. S nebohou žalobcovia 1/ a 3/ v ostatnom čase nežili už v spoločnej domácnosti, nakoľko si založili vlastné rodiny, avšak s nebohou žil a býval žalobca 2/, o ktorého sa nebohá A. F. ako jeho manželka starala. Žalobcovia 1/ a 3/ však boli s nebohou v pravidelnom kontakte, navštevovali sa a navzájom si pomáhali so starostlivosťou o vnúčatá, s problémami v práci a podobne. Medzi nebohou ako manželkou a matkou žalobcov bol dobrý vzťah, neboli medzi nimi žiadne konflikty a nezhody. Jej náhla smrť mala neblahé následky aj na samotné zdravie žalobcov, najmä žalobcu 2/, ktorý krátko po nehode utrpel cievnu mozgovú príhodu nešpecifikovanú s parézou na ľavej strane, kde toto ochorenie mohlo byť aj dôsledkom stresu zo smrti manželky. Žalobkyňa 1/ po nehode svojej matky musela vyhľadať pomoc psychológa a do dnešného dňa nie je zmierená s jej náhlou smrťou, kedy v podstate prišla o oboch rodičov naraz, pretože krátko po nehode jej matky vážne ochorel aj jej otec. Rovnako žalobca 3/ nesie smrť matky veľmi ťažko, pociťuje osamelosť a smútok, chýba mu v každodennom živote. Bolo medzi nimi vytvorené silné citové puto. V dôsledku tragickej smrti manželky a matky pri dopravnej nehode došlo k nesmierne závažnej ujme spočívajúcej v strate milovaného človeka, čím sú žalobcovia do budúcna ochudobnení o rodinný život. O intenzite vzťahu žalobcov s ich nebohou manželkou a matkou svedčí tá skutočnosť, že boli neustále v kontakte, pomáhali si navzájom. Nemožno opomenúť fakt, že išlo o náhle, nečakané úmrtie osoby z najužšieho rodinného okruhu. Žalobcovia tvorili s nebohou fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovanými väzbami, v dôsledku jej nečakanej smrti pretrvávajú pocity nervozity, úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku. Stratili možnosť viesť s ňou súkromný život a sú od jej smrti ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov. Protiprávnym konaním žalovaných prišlo k tak nezvratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb, tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov a tým k zásahu do ich osobnostných práv. Vzniknutá trauma je zo života žalobcov fakticky neodstrániteľná.

28. Je nespochybniteľné, že negatívny zásah do práva na rodinný život pôsobí zraňujúco, individuálne a rozmanito u každej fyzickej osoby inak, lebo každý človek prežíva emócie a vzťahy s inými ľuďmi individuálne. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta a aj ich vzťahy s inými vykazujú znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Vzhľadom na to aj dôsledky zásahov do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú vysoko individuálne. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali zásahy do týchto oblastí súkromného a rodinného života je nepostačujúce paušálne priznanie výšky nemajetkovej ujmy. Za daného stavu súd dospel k záveru, že primeraná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,00 Eur pre žalobkyňu 1/ a žalobcu 3/ ako deti nebohej A. F., a vo výške 20.000,00 Eur pre žalobcu 2/ ako manžela nebohej A. F., ktorý bol na ňu vo všetkom odkázaný, podľa názoru súdu zodpovedá závažnosti vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo berúc do úvahy najbližšie rodinné vzťahy medzi nimi (manželský a rodičovský). Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, na ktorú žalobcom vznikol nárok, môže prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu, uvedené je napokon aj jeho zmyslom. Je nepochybné, že nečakaným, šokujúcim úmrtím ich manželky a matky došlo k závažnému zásahu do práva na ochranu osobnosti spočívajúcu v obmedzení ich súkromného a rodinného života a jej smrťou bola narušená celistvosť rodiny. Následky tohto činu sú trvale neodstrániteľné a ochudobnenie v citovej oblasti je nenapraviteľné. Už samotná ujma - smrť sama osebe odôvodňuje priznanie finančného zadosťučinenia a je nepochybné, že presný finančný ekvivalent za ľudský život nie je možné určiť. Rovnako možno skonštatovať, že vykonávanie dokazovania ohľadne následkov, ktoré spôsobili smrť blízkeho a milovaného človeka je nadbytočné, pretože bez akýchkoľvek pochýb je zrejmé, že už samotným úmrtím došlo k tak závažnému zásahu do práv na ochranu osobnosti.
Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd vychádzal nielen zo závažnosti ujmy spôsobenej žalobcom 1/, 2/, 3/, ale aj z okolností, pri ktorých k dopravnej nehode došlo, zohľadniac aj samotný vek a zdravotný stav nebohej A. F., Z oboznámených lekárskych správ vyplýva, že v čase dopravnej nehody nebohá A. F. netrpela žiadnym závažným ochorením, ktoré by malo negatívny vplyv na kvalitu jej života. Bola plne sebestačná a napriek vyššiemu veku nebola odkázaná na pomoc a opateru inej osoby, naopak sama bola tou osobou, ktorá opateru poskytovala najmä svojmu o 9 rokov staršiemu manželovi - žalobcovi 2/, ako aj vnúčatám, s ktorými trávila čas a podieľala sa aj na ich výchove. Čo sa týka priebehu dopravnej nehody, žalovaný 1/ ako obžalovaný v trestnom konaní na hlavnom pojednávaní v trestnej veci sp. zn. 1T/98/2022 dňa 11.05.22023 urobil vyhlásenie o svojej vine v zmysle § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku a ku skutku opísanom v obžalobe a teda aj v samotnom rozsudku sa v celom rozsahu priznal. Prípadné spoluzavinenie poškodenej, nebohej A. F., z opisu priebehu nehodového deja v skutkovej vete, ale ani z iných dôkazov vykonaných v trestnom konaní, či aj v predmetnom civilnom konaní, nevyplýva.

29. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti preto súd žalovaných zaviazal žalobkyni 1/ a žalobcovi 2/ zaplatiť nemajetkovú ujmu vo výške 15.000,00 Eur, žalobcovi 2/ zaplatiť nemajetkovú ujmu vo výške 20.000,00 Eur, s tým že splnením povinnosti podľa tohto rozsudku jedným zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia ďalším zo žalovaných, a vo zvyšnej časti žalobu zamietol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

30. Podľa § 255 ods. 1, ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len ako „CSP"), súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.
Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.
Podľa § 262 ods. 1, ods. 2 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.
Zmyslom a účelom náhrady trov konania v konaní pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnej sporovej strane alebo strane, ktorej to priamo priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musela alebo bude musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemusela zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom.
Povinnosť nahradiť trovy v civilnom sporovom konaní sa spravuje predovšetkým ustanovením § 255 CSP, teda zásadou úspechu v konaní. Ak mala strana plný úspech vo veci, prizná sa jej tiež celá náhrada nákladov konania, ak mala strana len čiastočný úspech, náhrada nákladov sa pomerne rozdelí. Ak je úspech a neúspech vyvážený, vysloví súd, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania. Platí teda, že žalobca má plný úspech, ak výrok rozsudku zodpovedá žalobnému petitu, naopak, žalovaný má plný úspech, ak žaloba je v plnom rozsahu zamietnutá. Výnimky z tohto pravidla musí ustanoviť zákon (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 Ústavy). Aj tieto výnimky sa musia uplatňovať len za splnenia všetkých zákonom ustanovených podmienok a skôr reštriktívne, napr. takou výnimkou je nepriznanie náhrady trov konania podľa ust. § 257 CSP (rozhodnutie II. ÚS 31/2004 Ústavného súdu Slovenskej republiky). V prípade, ak sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, potom za použitia § 257 CSP náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Ustanovenie § 257 CSP je zákonné ustanovenie, ktoré z hľadiska náhrady trov konania predstavuje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok i zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu. Je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania, by mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiaducim tvrdostiam. Zákon preto stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k zmierneniu dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii. Do úvahy treba brať tiež také okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku, a prihliadnuť i na postoj účastníkov v konaní. Súd zdôrazňuje, že aplikácia ust. § 257 CSP je prípustná len vo výnimočných prípadoch a „neslúži na zmierňovanie alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami" (nález Ústavného súdu ČR, I. ÚS 2862/07). V danom prípade súd nezistil žiadne okolnosti, ktoré by svojou intenzitou odôvodňovali aplikáciu predmetného ustanovenia § 257 CSP, a zároveň takéto skutočnosti netvrdila ani jedna zo strán sporu. Poukazujúc na uvedené súd následne o nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa pomeru úspechu v spore.
Vo vzťahu o výroku o trovách konania podľa pomeru úspechu v spore súd v danej veci s použitím Základných princípov čl. 4 CSP aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov konania žalobcu rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Podľa tohto článku v spojení s citovanými ustanoveniami môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v žiadanej výške. Ide o prípady, ak výška nároku závisí od úvahy súdu, čo je aj prípad prejednávanej veci. „Nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, pretože nemožno ho zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Žalobcu je nevyhnutné považovať za plne procesne úspešného, ak mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu (alebo od znaleckého posudku). Žalobcovi teda bude priznaná náhrada trov konania z prisúdenej sumy, avšak v plnej výške." (pozri Števček, M., Ficová S., a Baricová, J. a kol.: Civilný sporový poriadok, Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 926)

Podľa rozhodovacej praxe Krajského súdu v Prešove konania, v ktorých rozhodnutie o výške plnenia závisí od úvahy súdu, predstavujú výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok sporového konania. Úvaha súdu sa môže týkať len skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia (nie základu uplatneného nároku). Pre priznanie plnej náhrady trov konania v tomto prípade nie je podstatný rozsah čiastočného úspechu sporovej strany (v nepatrnej časti alebo prevažnej časti). Úvaha súdu o výške plnenia sa musí opierať o hmotné právo, spravidla o právne normy, v ktorých je rozsah nároku upravený vymedzením právne relevantných kritérií, jeho samotné určenie (vyčíslenie) vyplýva z konkrétnych okolností danej veci. Pre priznanie plnej náhrady trov konania nie je podstatný rozsah čiastočného úspechu (v nepatrnej časti alebo prevažnej časti), a to ani to, akú sumu v pomere k súdom priznanej sume strana uplatňovala. Za neúspech sa nepovažuje rozdiel medzi uplatňovanou a priznanou výškou nároku. Predpokladom pre aplikáciu tohto ustanovenia je výlučne skutočnosť, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. (pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13Co/49/2018 zo dňa 28.1.2019, sp. zn. 24Co/49/2017 zo dňa 22.2.2018, sp. zn. 18Co/92/2018 zo dňa 16.01.2019).
Vzhľadom na vyššie uvedené súd priznal žalobcom 1/, 2/, 3/ ako úspešnej strane nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% z prisúdenej sumy vo vzťahu k žalovaným 1/, 2/, 3/ s tým, že o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Podľa § 355 ods. 1 CSP je proti tomuto rozsudku prípustné podať odvolanie.
Podľa § 358 CSP odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.
Podľa § 362 ods. 1 CSP odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje - teda prostredníctvom Okresného súdu Humenné na Krajský súd v Prešove. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.
Podľa § 362 ods. 2 CSP odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom súde.
Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).
Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.
Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.
Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.
Podľa § 366 CSP Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom dobrovoľne splnená v stanovenej lehote po nadobudnutí jeho právoplatnosti a vykonateľnosti, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.